

POLITIKA SPODBUJANJA RAZVOJA KULTURNIH IN KREATIVNIH INDUSTRIJ NA GORENJSKEM

Kranj, September 2021

KAZALO

1.	POVZETEK	1
2.	UVOD	1
2.1.	Glavni namen in cilji priprave politike	2
2.2.	Glavni deležniki politike	2
3.	ORIS STANJA NA PODROČJU KKI V SLOVENIJI IN NA GORENJSKEM	3
3.1.	Oris stanja na področju kulturnih in kreativnih industrij v Sloveniji	4
3.2.	Oris stanja na področju kulturnih in kreativnih industrij na Gorenjskem	7
3.3.	Razvojni potencial in ovire za razvoj kulturnih in kreativnih industrij v regiji	10
4.	POSŁANSTVO, VIZIJA IN STRATEŠKI CILJI	11
4.1.	Poslanstvo	11
4.2.	Vizija	12
4.3.	Strateški cilji	12
5.	UKREPI ZA SPODBUJANJE RAZVOJA KKI NA GORENJSKEM	13
5.1.	Izhodišča za pripravo ukrepov	13
5.2.	Ukrepi za spodbujanje razvoja in konkurenčnosti KKI	14
6.	DELEŽNIKI ZA OBLIKOVANJE IN IZVAJANJE UKREPOV	26
7.	AKCIJSKI NAČRT	27
7.1.	Preglednica ukrepov, projektov in aktivnosti	27
8.	FINANČNI OKVIR ZA IZVEDBO NAČRTOVANIH PROJEKTOV IN AKTIVNOSTI	31
9.	ZAKLJUČEK	31
10.	LITERATURA IN VIRI	32

KULTURNI IN KREATIVNI SEKTOR ...

»Kulturni in kreativni sektor pomeni vse sektorje, katerih dejavnosti temeljijo na kulturnih vrednotah in/ali umetniških in drugih ustvarjalnih izražanjih, ne glede na to, ali so te dejavnosti tržno ali netržno usmerjene, katera vrsta strukture jih izvaja in kako se ta struktura financira. Te dejavnosti vključujejo razvoj, ustvarjanje, produkcijo, razširjanje ter ohranjanje dobrin in storitev, ki vsebujejo kulturna, umetniška ali druga ustvarjalna izražanja, ter povezane dejavnosti, kot sta izobraževanje ali upravljanje.«¹

Fotografska delavnica na Jesenicah

Kreativnice, Škofja Loka

Center za kreativnost Ljubljana (CzK) kot osrednja področja kulturnega in kreativnega sektorja (KKS) opredeljuje: arhitekturo, oglaševanje, oblikovanje in vizualne umetnosti, kulturno dediščino, arhivsko dejavnost in knjižnično dejavnost, knjigo, kulturno – umetnostno vzgojo, glasbene umetnosti, uprizoritvene in intermedijske umetnosti, medije, programsko opremo in igre, film in avdiovizualno dejavnost, kulturni turizem in drugo umetniško ustvarjanje.

¹ Center za kreativnost Ljubljana. Kulturno-kreativni imperativ. Razsežnost in potencial kulturno kreativnega sektorja v Sloveniji. Ljubljana. 2020

1. POVZETEK

DEJSTVO: KULTURNE IN KREATIVNE INDUSTRIJE SO GONILNA SILA RAZVOJA

Kulturne in kreativne industrije so globalno prepoznane kot gonilna sila inovacij in potrebne transformacije gospodarstva iz tradicionalnih industrij v digitalno družbo in družbo storitev, ki bo znala učinkovito reševati izzive sodobne družbe kot so podnebne spremembe, starajoče se prebivalstvo in naraščanje revščine.

Na mladih svet stoji

STANJE: NA GORENJSKEM SKORAJ 10% PODJETIJ SODI V KKS.

V Evropi KKI predstavljajo 4,4% DBP, ustvarjajo 12 milijonov novih delovnih mest in 509 milijard evrov dodane vrednosti. Tudi v Sloveniji KKI predstavlja pomemben del gospodarstva in po prispevku k ustvarjanju dodane vrednosti in zaposlovanju ne zaostaja za Evropo.

Na Gorenjskem skoraj 10% podjetij ali samostojnih podjetnikov sodi v

kulturni in kreativni sektor (KKS). Stopnja rasti od leta 2008 do 2017 je 77%, kar je 2. najboljši rezultat v Sloveniji.

V tej statistiki pa niso zajeti samostojni kulturni ustvarjalci in nevladne organizacije, ki tudi tvorijo KKS.

Shema 9: Rast deleža organizacijskih enot v KKS med letoma 2008 in 2017 po statističnih regijah

Regija	Delež enot v KKS med vsemi enotami, 2008	Delež enot v KKS med vsemi enotami, 2017	Skupna rast števila enot v KKS v obdobju 2008–2017
Pomurska	5,1 %	7,6 %	71 %
Podravska	7,3 %	9,0 %	50 %
Koroška	5,5 %	8,3 %	72 %
Savinjska	5,9 %	8,3 %	70 %
Zasavska	5,8 %	9,4 %	170 %
Posavska	5,0 %	7,4 %	90 %
Jugovzhodna Slovenija	5,6 %	8,2 %	79 %
Osrednjeslovenska	11,1 %	14,0 %	62 %
Gorenjska	7,0 %	9,9 %	77 %
Primorsko-notranjska	5,6 %	8,2 %	72 %
Goriška	6,8 %	9,4 %	57 %
Obalno-kraška	7,2 %	8,1 %	40 %

**2.
MESTO**

IZZIVI: GORENJSKA ŠE NE ZNA V POLNI MERI IZKORISTITI POTENCIAL KKI ZA KONKURENČNOST, DELOVNA MESTA IN KAKOVOST BIVANJA

Raziskave in izkušnje kažejo, da se KKI kljub doseženim uspehom srečujejo s pomembnimi izzivi, ki preprečujejo polno izkoriščenje njihovega potenciala. Najpomembnejši izzivi so:

! Šibko prepoznavanje potenciala KKI med odločevalci, podjetji in širšo javnostjo. Podjetja še ne prepoznavajo moči KKI za ustvarjanje inovacij in novih rešitev, ki vodijo do novih proizvodov in storitev z visoko dodano vrednostjo, ali pa te rešitve iščejo v drugih regijah, ker ne poznajo lokalnih podjetij in posameznikov s področja KKI v regiji. Prav tako javne institucije še ne prepoznajo moči KKI pri ustvarjanju novih rešitev, ki bi lahko prispevale k višji kakovosti življenja in nimajo vzpostavljenih mehanizmov in ukrepov, s katerimi bi spodbujali vključevanje KKI v iskanje inovativnih, kreativnih rešitev za svoje projekte, investicije in nadgradnjo javnih storitev.

! Šibko sodelovanje in povezanost deležnikov KKI. V regiji ni vzpostavljena nobena mreža (network) niti združenje KKI in tudi ni subjekta, ki bi povezal, organiziral in koordiniral zainteresirane partnerje za izvajanje skupnih projektov na tem področju. Posledično je tudi sodelovanje med podjetji, javnimi institucijami in KKI v regiji šibko. V regiji tudi ni izdelane mape subjektov KKI kot podlage za sistematično vzpostavljanje sodelovanja med njimi.

! Slabo razvito podporno okolje za razvoj KKI. Prevladujoč delež majhnih oz. mikro podjetij v KKS (95%) zahteva dobro razvito podporno okolje ne le na nacionalnem, temveč tudi na regionalnem in lokalnem nivoju. Razvito podporno okolje vključuje tako dostopno fizično infrastrukturo za srečevanje in skupno ustvarjanje malih podjetnikov s področja KKI, kot svetovalno, mentorsko pomoč podjetjem in posameznikom KKI pri razvoju in trženju njihovih kreativnih in inovativnih idej. Gorenjska danes nima razvitega učinkovitega podpornega okolja, ki bi na sistematičen način in trajnostno spodbujal razvoj KKI v regiji. Za kreativce sta vzpostavljena le dva centra Kovačnica v Kranju in Kreativnice v Škofji Loki. V ostalih mestih v regiji z izjemo coworking prostorov na Jesenicah in Škofji Loki ter Layerjeve hiše v Kranju, kreativnih centrov še ni.

! Visoka odvisnost od projektnega financiranja; sistemskih virov ni. Trajnost delovanja kreativnih centrov in vseh subjektov, ki želijo spodbujati razvoj KKI v regiji je negotova, saj je njihovo financiranje odvisno od uspešnega pridobivanja sredstev na javnih razpisih. To povzroča velika nihanja v intenzivnosti izvajanja aktivnosti, delo na tovrstnih projektih pa je zaradi nesistemskega financiranja podpornih aktivnosti večkrat pogojeno z entuziazmom posameznikov.

ODZIV: SPREJEM POLITIKE SPODBUJANJA KKI V REGIJI

Politika spodbujanja razvoja in konkurenčnosti KKI na Gorenjskem ponuja rešitve, s katerimi bomo v večji meri izkoristili potencial KKI na Gorenjskem ter odpravili ovire, ki preprečujejo njen hitrejši in uspešnejši razvoj.

Temeljno načelo pri pripravi politike je ustvariti ugodno okolje za razvoj KKI ne le v centru temveč tudi v vseh ostalih mestih Gorenjske.

STRATEŠKI CILJ - USTVARITI SPODBUDEN EKOSISTEM ZA VEČ KREATIVNOSTI ZA BOLJŠI JUTRI

Temeljni strateški cilj je spodbujati in povečevati vrednost kulturnih in kreativnih industrij na Gorenjskem kot edinstveno priložnost za uspešen razvoj visoko konkurenčnega

gospodarstva in zagotavljanja visoke kakovosti bivanja. Temeljni strateški cilj bomo dosegli s/z:

POT DO CILJA: Z USKLAJENIM PRISTOPOM K IZVEDBI UKREPOV

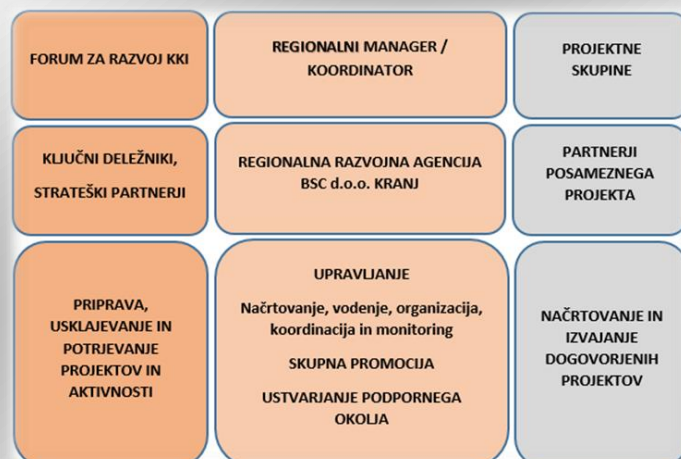
Ugodno podporno okolje oz. ekosistem za razvoj KKI v regiji bomo ustvarili z izvedbo 6-ih ukrepov, ki so razdeljeni v 3 sklope:

1 Vzpostavitev regionalnega modela upravljanja z razvojem KKI,

ki bo povezal posamezne deležnike in poskrbel za izvajanje tistih projektov in aktivnosti, katerih skupno izvajanje bo zagotovilo optimalno uporabo človeških, finančnih in ostalih virov. Te aktivnosti so:

- o načrtovanje, vodenje, organizacija in koordinacija izvajanja ukrepov za spodbujanje razvoja KKI v regiji,
- o načrtovanje, vodenje, organizacija in koordinacija projektov in aktivnosti posameznih deležnikov,
- o skupna promocija KKI na Gorenjskem.

Vlogo regionalnega managerja bo prevzel BSC Kranj, ki bo povezal deležnike KKI v Forumu za kulturne in kreativne industrije v regiji.

Regionalni model upravljanja KKI

2 Vzpostavitev fizične infra-

strukture, prostore za srečevanje in delo kreativnih podjetnikov (co-working prostore, razstavne prostore, inkubatorje, kreativne centre, ipd.) v vseh gorenjskih mestih.

3 Vzpostavitev podpornih točk,

ki bodo zagotavljale ponudbo kakovostnih in KKI prilagojenih svetovalnih in mentorskih storitev na enem mestu.

Layerjeva hiša v Kranju

3 STEBRI – 6 UKREPOV

1.
Vzpostavitev modela
upravljanja razvoja
KKI v regiji
2.
Promocija KKI v
javnosti
3.
Spodbujanje mreženja
4.
Sistemski vir
financiranja razvoja
KKI

5.
Vzpostavitev fizične
infrastrukture za KKI
v regiji

6.
Zagotovitev ponudbe
kakovostnih in KKI
prilagojenih
svetovalnih in
mentorskih storitev
na enem mestu

Podlaga za dolgoročno, trajnostno rast kreativnosti v regiji pa je inovativno, kreativno, odprto in varno učno okolje, ki mladim pa tudi vsem drugim generacijam daje možnost krepiti svoja znanja, kompetence in spretnosti za delo in življenje v 21. stoletju.

Horizontalni dolgoročni ukrep je zato krepitev človeških virov z vključevanjem kreativnosti, inovativnosti in podjetnosti v formalne in neformalne programe izobraževanja na vseh ravneh.

KOMU JE POLITIKA NAMENJENA? V PRVI VRSTI KREATIVCEM IN VSEM, KI JIM KREATIVNOST PRINAŠA KORISTI – TOREJ VSEM.

Politika je namenjena v prvi vrsti subjektom KKI, podjetjem v regiji, javnim inštitucijam, kulturnim ustvarjalcem in NVO, ki z njihovo pomočjo lahko izboljšajo svoje delovanje in prispevajo k višji kakovosti bivanja v regiji.

Namenjena je tudi političnim odločevalcem v regiji kot podlaga za vključevanje ukrepov in aktivnosti za spodbujanje KKI v občinske razvojne in izvedbene dokumente in v razvojni program regije.

Temelji na sodelovanju in aktivnem delovanju vseh partnerjev, Občin v regiji, Interesnih združenj podjetij in obrtnikov (GZS, Obrtna zbornica), Kompetenčnih in razvojnih centrov, posameznih podjetij, upraviteljev enot kulturne in naravne dediščine v regiji, kulturnih ustvarjalcev in NVO ter drugih javnih institucij kot so Upravne enote, zdravstvene organizacije, šole, ipd.

KREATIVNA REGIJA

Za vključevanje ukrepov v državne strateške dokumente v programskem obdobju 2021 - 2027 je pomembna vključitev v partnersko mrežo Platforme Centra za Kreativnost (CzK), ki deluje v okviru Muzeja za arhitekturo in oblikovanje v Ljubljani, in

predstavlja osrednje mesto za soustvarjanje nacionalnega podpornega okolja za uspešen razvoj, promocijo in povezovanje KKI. Pri oblikovanju in izvedbi načrtovanih ukrepov bomo sodelovali tudi z uspešnimi kreativnimi centri in regionalnimi organizacijami v Sloveniji ter s partnerji projekta InduCCI.

2. UVOD

Kulturne in kreativne industrije (KKI) so se v zadnjih tridesetih letih razvile v enega od najbolj pomembnih in dinamičnih gospodarskih sektorjev na svetu. Danes so globalno prepoznane kot gonilna sila inovacij in potrebne transformacije gospodarstva iz tradicionalnih industrij v digitalno družbo in družbo storitev, ki bo znala učinkovito reševati izzive sodobne družbe kot so podnebne spremembe, starajoče se prebivalstvo in naraščanje revščine.

Mnoge države že prepoznavajo kreativne industrije kot učinkovito kombinacijo trgovanja in kulture ter v skladu s tem tudi razvijajo podpirne instrumente in mehanizme, ki pomagajo kreativnemu sektorju prilagajati svoje storitve potrebam uporabnikov in v čim večji meri izkoriščati njihove talente za komercialne namene (Newbiggin, 2014). Tako ustvarjeno podporno okolje generira razvoj ustvarjalne ekonomije (Cunningham, 2006), glavna področja kreativne industrije pa vzpostavljajo vir za gospodarski razvoj in ustvarjanje novih delovnih mest (povzeto po: Peuter, 2011).

KKI pa niso pomembne le za gospodarski razvoj, temveč igrajo pomembno vlogo tudi v družbenem in kulturnem razvoju, torej delujejo kot katalizatorji inovacij celotne družbe.

V Evropi KKI danes predstavljajo 4,4% DBP, ustvarjajo 12 milijonov novih delovnih mest in 509 milijard evrov dodane vrednosti². Tudi v Sloveniji rezultati zadnje statistične raziskave Centra za kreativnost Slovenije kažejo, da KKI v Sloveniji predstavlja pomemben del gospodarstva in po prispevku k ustvarjanju dodane vrednosti in zaposlovanju ne zaostajajo za Evropo³.

Vendar raziskave in izkušnje tudi kažejo, da se KKI kljub doseženim uspehom srečujejo s pomembnimi izzivi, ki preprečujejo polno izkoriščenje njihovega potenciala. To velja za KKI globalno in seveda tudi za Slovenijo ter Gorenjsko.

Glavni izzivi KKI izhajajo iz njihove strukture. Večina subjektov KKI namreč sodi med mikro in mala podjetja (95%), med katerimi prevladujejo podjetja samozaposlenih. Zato ta sektor, tako kot velja na splošno za mali podjetniški sektor, potrebuje ustrezne podpirne mehanizme in politike, ki prispevajo k odpravljanju ovir in odpirajo vrata za večje izkoriščenje njihovega kreativnega potenciala.

KKI se namreč prevečkrat spopadajo s kadrovsko podhranjenostjo, finančno nestabilnostjo, pomanjkanjem marketinških in poslovnih kompetenc, pomanjkanjem infrastrukture in možnosti za povezovanje ter nezaščitenostjo intelektualne lastnine. Za preseganje vsega naštetega je treba začeti:

- **načrtno izboljševati organizacijsko strukturo delovanja podjetij in vzpostavljati podpirne mehanizme za nadaljnji razvoj ter profesionalizacijo sektorja** (npr. z razpisi, v sklopu katerih so financirane zaposlitve);
- **vzpostavljati zrelo okolje, ki bo kulturnemu in kreativnemu sektorju omogočilo izboljšanje okvira javnega in zasebnega financiranja**, od dostopa do posojil, vavčerjev, verig vrednosti, investitorjev,

² Impulse paper on the role of cultural and creative sectors in innovating European industry <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cd264783-3977-11e9-8d04-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-119795248>

³ Več o tem je predstavljeno v poglavju 2 tega dokumenta.

naložb zasebnega kapitala, pri čemer lahko pomagajo mehanizmi subvencij in posojil iz javnih sredstev, pa vse do vzpostavitve javnih politik pri razvoju podjetniškega in inovacijskega potenciala na področju kulturnega in kreativnega sektorja;

- **izpopolnjevati institucionalne pogoje za razvijanje veščin ter dostop do partnerstev, podpornih organizacij in medresorskega sodelovanja** (povezovanje KKS z različnimi deležniki iz javnega in izobraževalnega sektorja, gospodarstva in nevladnega sektorja)⁴.

Slovenija je v svojih strateških dokumentih prepoznala pomen KKI za uspešno transformacijo gospodarstva in reševanje največjih izzivov sodobne družbe (podnebne spremembe, staranje gospodarstva, naraščanje revščine). Glavni razvojni dokumenti na ravni države (Strategija razvoja Slovenije 2030, Strategija pametne specializacije, Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020) opredeljujejo tudi prve ukrepe in spodbude za hitrejši razvoj in krepitev konkurenčnosti KKI. Nasprotno pa spodbujanje razvoja in konkurenčnosti KKI še ni vključeno v regionalne razvojne dokumente. To velja tudi za Gorenjsko. Gorenjska tako kljub temu, da po številu registriranih enot KKS⁵ sodi v vrh slovenskih regij, še ne zna izkoristiti njihovega potenciala v polni meri.

2.1. Glavni namen in cilji priprave politike

Glavni namen in cilj Politike spodbujanja razvoja kulturnih in kreativnih industrij na Gorenjskem je pripraviti nabor ukrepov, mehanizmov in instrumentov s katerimi bomo spodbudili speči potencial KKI in s tem prispevali k večji konkurenčnosti gospodarstva, kreiranju novih delovnih mest in višje kakovosti bivanja v regiji.

Temeljno načelo pri pripravi politike je ustvariti ugodno okolje za razvoj KKI ne le v centru temveč tudi v vseh ostalih mestih Gorenjske.

2.2. Glavni deležniki politike

Politika je namenjena v prvi vrsti subjektom KKI, podjetjem v regiji, javnim institucijam, kulturnim ustvarjalcem in nevladnim organizacijam, ki z njihovo pomočjo lahko izboljšajo svoje delovanje in prispevajo k višji kakovosti bivanja v regiji. Namenjena je tudi političnim odločevalcem v regiji kot podlaga za vključevanje ukrepov in aktivnosti za spodbujanje KKI v občinske razvojne in izvedbene dokumente in v razvojni program regije.

Izvedba predlaganih ukrepov na drugi strani zahteva aktivno vključevanje in sodelovanje institucionalnih partnerjev in sicer:

- ➔ Občin v regiji.
- ➔ Interesnih združenj podjetij in obrtnikov (GZS, Obrtna zbornica).
- ➔ Kompetenčnih in razvojnih centrov gospodarstva v regiji.
- ➔ Upraviteljev enot kulturne in naravne dediščine v regiji.
- ➔ Drugih javnih institucij v občini kot so Upravne enote, zdravstvene organizacije, šole, ipd.

⁴ Povzeto po: Center za kreativnost Ljubljana. Kulturno-kreativni imperativ. Razsežnost in potencial kulturno kreativnega sektorja v Sloveniji. Ljubljana. 2020

⁵ Več o številu enot KKS je predstavljeno v poglavju 2.

Za vključevanje ukrepov v državne strateške dokumente v programskem obdobju 2021 - 2027 je pomembna vključitev v partnersko mrežo Platforme Centra za Kreativnost (CzK), ki deluje v okviru Muzeja za arhitekturo in oblikovanje Ljubljana, in predstavlja osrednje mesto za soustvarjanje nacionalnega podpornega okolja za uspešen razvoj, promocijo in povezovanje KKI.

Pri oblikovanju in izvedbi načrtovanih ukrepov bomo sodelovali tudi z uspešnimi kreativnimi centri in regionalnimi organizacijami v Sloveniji ter s partnerji projekta InduCCI.

3. ORIS STANJA NA PODROČJU KKI V SLOVENIJI IN NA GORENJSKEM

»Kulturni in kreativni sektor pomeni vse sektorje, katerih dejavnosti temeljijo na kulturnih vrednotah in/ali umetniških in drugih ustvarjalnih izražanjih, ne glede na to, ali so te dejavnosti tržno ali netržno usmerjene, katera vrsta strukture jih izvaja in kako se ta struktura financira. Te dejavnosti vključujejo razvoj, ustvarjanje, produkcijo, razširjanje ter ohranjanje dobrin in storitev, ki vsebujejo kulturna, umetniška ali druga ustvarjalna izražanja, ter povezane dejavnosti, kot sta izobraževanje ali upravljanje.«⁶

Center za kreativnost Ljubljana (CzK) kot osrednja področja kulturnega in kreativnega sektorja (KKS) opredeljuje: arhitekturo, oglaševanje, oblikovanje in vizualne umetnosti, kulturno dediščino, arhivsko dejavnost in knjižnično dejavnost, knjigo, kulturno-umetnostno vzgojo, glasbene umetnosti, uprizoritvene in intermedijske umetnosti, medije, programsko opremo in igre, film in avdiovizualno dejavnost, kulturni turizem in drugo umetniško ustvarjanje.

V tem poglavju odgovarjamo na vprašanja: kje smo in kaj imamo na področju KKI v Sloveniji in na Gorenjskem, kakšne potenciale ima regija na tem področju, kakšne so potrebe deležnikov KKS in katere so glavne ovire, ki preprečujejo uspešno vključevanje KKI v gospodarstvo in družbeno življenje v Sloveniji in na Gorenjskem. V tem dokumentu so povzete glavne ugotovitve Analize stanja na področju kulturnih in kreativnih industrij v Sloveniji in na Gorenjskem, ki je bila pripravljena v okviru projekta InduCCI v mesecu maju 2020 ter rezultati fokusnih skupin z aktivnimi predstavniki KKI na Gorenjskem, ki so bile izvedene v letu 2021.

V prvem delu opisujemo stanje na nivoju Slovenije, v drugem pa v Gorenjski regiji.

⁶ Center za kreativnost Ljubljana. Kulturno-kreativni imperativ. Razsežnost in potencial kulturno kreativnega sektorja v Sloveniji. Ljubljana. 2020

3.1. Oris stanja na področju kulturnih in kreativnih industrij v Sloveniji

Slovenija se na področju kulturnih in kreativnih industrij razvija po podobnem vzorcu kot ostale Evropske države. Prvi zametki prepoznavanja kulturnih in kreativnih industrij kot generatorja gospodarskega razvoja in ustvarjalca višje kakovosti življenja sežejo v čas gospodarske krize, ko je Ministrstvo za kulturo v letu 2010 objavilo dokument *Kulturne in kreativne industrije po slovensko*⁷. Kreativnost, kot generator inovativnosti je postalo jedro za reševanje gospodarstva in njegovo prestrukturiranje in revitalizacijo po veliki gospodarski krizi. Temu dokumentu so sledili še študija potencialov kreativne industrije, ki jo je pripravila Ekonomska fakulteta UL, nato v letu 2014 *Strategija razvoja kulture – NMK 2014 – 2020* in v letu 2017 sprejeta *Strategija razvoja Slovenije 2030*, ki med cilji določa spodbujanje sodelovanja med gospodarstvom in kulturo, promovira kreativnost in kreativne industrije in raziskovalno dejavnost kot sinergijo med znanostjo in umetnostjo (Šoš, 2017). Strategija tudi spoznava, da kreativne industrije na regionalnem nivoju predstavljajo neizkoriščen potencial za reševanje družbenih izzivov kot so hitro starajoče prebivalstvo, socialna neenakost in revščina.

Spodbujanje kreativnosti s konkretnimi ukrepi je vključeno tudi v *Strategijo pametne specializacije in Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020*.

Že v fazi priprave *Strategije pametne specializacije* je analiza pokazala, da mora Slovenija, če želi dvigniti kreativnost in inovativnost ter postati družba znanja, bolj aktivno spodbujati uporabo in integracijo novega znanja, umetniških dosežkov, kulture in kreativnih industrij ter najmodernejših tehnologij v gospodarstvo. **Strategija pametne specializacije**⁸ tako vključuje spodbude v tej smeri. SWOT analiza ocenjuje, da je potencial KKI podcenjen. Iz tega pa nadalje sledi ugotovitev, da KKI predstavljajo priložnost za slovensko gospodarstvo, saj se ta sektor razvija hitreje od ostalega gospodarstva. V Strategiji je kreativnost prepoznana kot gonilna sila inovacij predvsem v gospodarskih panogah z nizkim deležem investicij v raziskave in razvoj (tradicionalne industrije). Strategija vključuje nekaj ukrepov za spodbujanje KKI in sicer z izgradnjo potrebne infrastrukture za pomoč MSP in vzporednimi finančnimi spodbudami, mentoriranjem, izobraževanjem in vključevanjem KKI v različne mreže. Strategija je načrtovala tudi oblikovanje platforme Centra za kreativnosti, ki je danes že vzpostavljena in predstavlja pomembno podporno okolje za KKI v Sloveniji.

Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020⁹ poudarja pomen netehnoloških inovacij, ki vključujejo nove poslovne modele, internacionalizacijo, inovacije usmerjene k uporabnikom, socialne inovacije in inovacije na področju KKI s poudarkom na designu. Ukrepi v okviru tega programa so tako usmerjeni v spodbujanje tudi netehnoloških inovacij in promocijo industrijskega oblikovanja. Poleg tega pa vključuje tudi vrsto ukrepov za spodbujanje MSP, kjer je posebej izpostavljen tudi ukrep povezovanja in integracije KKI v ostale gospodarske panoge. Program vključuje tudi spodbude demonstracijskim inovativnim projektom, v okviru katerih se bodo testirale nove rešitve in prakse (npr. Living Labs, Creative Hubs ipd.). Spodbujanje kreativnosti in ustvarjalnosti, vključevanje kreativnih industrij v druge gospodarske panoge in v javne institucije je torej rdeča nit vseh ukrepov tega programa.

⁷ Ministrstvo za kulturo. *Kulturne in kreativne industrije po slovensko*. Ljubljana. 2010.; Dostopno na: <https://tovarna.org/files0/active/3/brosura-web-si.pdf>

⁸ *Strategija pametne specializacije*. Dostopno na: http://www.svrk.gov.si/fileadmin/svrk.gov.si/pageuploads/SPS_predstavitve/S4_dokument_2015_oktober_eng_clean_lekt.pdf

⁹ *Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020*. Dostopno na: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/op_slo_web.pdf

Koliko so ukrepi prispevali k razvoju KKI v Sloveniji v tem trenutku še ni možno realno oceniti. Ne glede na to pa rezultati študije Centra za kreativnost Ljubljana z naslovom »Kulturno-kreativni imperativ. Razsežnost in potencial kulturno kreativnega sektorja v Sloveniji«¹⁰ kaže, da kulturni in kreativni sektor v Sloveniji v vseh slovenskih regijah raste že od leta 2008 in danes že predstavlja pomemben del gospodarstva. Najpomembnejše kazalce predstavljamo v nadaljevanju.

V kreativni ekonomiji je v Sloveniji zaposlenih 7 % vseh zaposlenih. Kulturni in kreativni sektor (KKS) v celotnem gospodarstvu Slovenije zavzema 10,5 % vseh registriranih organizacijskih enot, med gospodarskimi subjekti pa vanj sodi 8,4 % vseh aktivnih podjetij v slovenskem gospodarstvu. Celoten KKS je v letu 2017 v Sloveniji ustvaril 2.964.164.438,53 evrov prihodkov od prodaje. To je 2,7 % prihodkov, ustvarjenih v celotnem slovenskem gospodarstvu. KKS je ustvaril več prihodkov kot kemična industrija, hkrati pa je delež primerljiv s prihodki, ki jih je v tem letu ustvarila panoga proizvodnje električnih naprav. Podjetja, ki delujejo v KKS, so k skupni ustvarjeni bruto dodani vrednosti (BDV) v Sloveniji prispevala 3,5 %. BDV na zaposlenega v KKS je znašal 45.527 evrov in je bil višji od povprečja gospodarstva (43.210 evrov). Na področju zaposlovanja in ustvarjenega BDV je KKS pomembnejši od kemične industrije ali proizvodnje računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov ter po več kazalnikih primerljiv z avtomobilsko industrijo¹¹.

Slika 1: Rast deleža organizacijskih enot v KKS med letoma 2008 in 2017 po statističnih regijah

Shema 9: Rast deleža organizacijskih enot v KKS med letoma 2008 in 2017 po statističnih regijah

Regija	Delež enot v KKS med vsemi enotami, 2008	Delež enot v KKS med vsemi enotami, 2017	Skupna rast števila enot v KKS v obdobju 2008–2017
Pomurska	5,1 %	7,6 %	71 %
Podravska	7,3 %	9,0 %	50 %
Koroška	5,5 %	8,3 %	72 %
Savinjska	5,9 %	8,3 %	70 %
Zasavska	5,8 %	9,4 %	170 %
Posavska	5,0 %	7,4 %	90 %
Jugovzhodna Slovenija	5,6 %	8,2 %	79 %
Osrednjeslovenska	11,1 %	14,0 %	62 %
Gorenjska	7,0 %	9,9 %	77 %
Primorsko-notranjska	5,6 %	8,2 %	72 %
Goriška	6,8 %	9,4 %	57 %
Obalno-kraška	7,2 %	8,1 %	40 %

Vir: Center za kreativnost Ljubljana. Kulturno-kreativni imperativ. Razsežnost in potencial kulturno kreativnega sektorja v Sloveniji. Ljubljana. 2020 . Str.30

¹⁰ Center za kreativnost Ljubljana. Kulturno-kreativni imperativ. Razsežnost in potencial kulturno kreativnega sektorja v Sloveniji. Ljubljana. 2020

¹¹ Center za kreativnost Ljubljana. Kulturno-kreativni imperativ. Razsežnost in potencial kulturno kreativnega sektorja v Sloveniji. Ljubljana. 2020

Rast je zaznana v vseh statističnih regijah. Največji delež organizacijskih enot KKS med vsemi enotami dosega Osrednjeslovenska regija. Gorenjska je po deležu v letu 2017 napredovala iz 4. na 2. mesto. Na 4. mestu pa je tudi po rasti števila enot v KKS v obdobju med 2008 – 2017.

Kulturni in kreativni sektor v Sloveniji v primerjavi z EU dosega podoben delež podjetij v celotnem gospodarstvu ter ustvarja podoben delež BDV, pri čemer zaposluje nekoliko manj od povprečja EU.

Slika 2: Delež KKS v celotnem gospodarstvu Slovenije in EU

Vir: Center za kreativnost Ljubljana. Kulturno-kreativni imperativ. Razsežnost in potencial kulturno kreativnega sektorja v Sloveniji. Ljubljana. 2020 . Str.30

Znotraj zgornjih deležev tako v Sloveniji kot v EU po obsegu izstopata panogi knjige in tisk ter programska oprema in igre. Zanimivo je, da obe panogi v Sloveniji v primerjavi z EU zavzemata še nekoliko večje deleže, tako v številu podjetij kot tudi v številu zaposlenih, prihodkih in ustvarjenem BDV.

Najpomembnejša inštitucija za razvoj KKI v Sloveniji

Najpomembnejša institucija na področju KKI v Sloveniji je **Platforma Center za kreativnost (CzK)**, ki deluje v okviru Muzeja za arhitekturo in design v Ljubljani in ima dve pisarni v obeh največjih mestih Slovenije, Ljubljani in Mariboru. CzK predstavlja interdisciplinarno platformo ki spodbuja sodelovanje med kulturnim in kreativnim sektorjem v Sloveniji, pospešuje razvoj podjetniških znanj in spretnosti z namenom pomagati subjektom KKS pri njihovem razvoju. Njihov cilj in aktivnosti je tudi dvigniti interes in zavedanje v splošni javnosti o pomenu kulture in kreativnih industrij za gospodarski in družbeni razvoj. S promocijo razvojnih projektov in njihovo komercializacijo CzK spodbuja razvoj kreativnega sektorja in predstavlja integralno podporno platformo za kreativne inovacije. Center zagotavlja tudi konkretne finančne spodbude projektom, ki povezujejo kreativne industrije z ostalimi gospodarskimi panogami.

3.2. Oris stanja na področju kulturnih in kreativnih industrij na Gorenjskem¹²

Prikaz števila enot KKS na Gorenjskem (Slika 1) kaže, da regija razpolaga z zelo dobrim jedrom kreativnosti kot gonilne sile inovativnosti in s tem konkurenčnosti gospodarstva. Vendar pa ta potencial še ni izkoriščen, saj v regiji ekosistem, ki bi povezoval KKI z ostalimi gospodarskimi panogami in z javnimi institucijami, še ni razvit oz. je šele v zametkih. Gorenjska tudi nima vzpostavljenih ustreznih spodbujevalnih mehanizmov in ukrepov, s katerimi bi načrtno spodbujanja razvoj KKI, njihovo povezovanje z gospodarstvom in javnim sektorjem.

Obstoječi strateški okvir za razvoj KKI v regiji

Še najbližji regionalni strateški dokument, ki ga je sprejel Svet regije januarja 2019, je **Strategija razvoja nove industrijske kulture na Gorenjskem**¹³, ki je bila pripravljena v okviru projekta Indu Cult 2.0 sofinanciranega iz programa Interreg Centralna Evropa¹⁴. Strategija predstavlja temeljni strateški dokument s katerim Gorenjska regija želi povezati prizadevanja ter aktivnosti posameznih subjektov za usklajen in trajnosten pristop k razvoju nove industrijske kulture na Gorenjskem. Oživitev in razvoj industrijske kulture ni pomemben le za ohranjanje bogate industrijske dediščine regije, temveč jo je potrebno razumeti kot razvojno priložnost, ki jo ponuja povezovanje bogate industrijske tradicije in znanja s sodobnim gospodarstvom in kreativnimi industrijami za razvoj novih inovativnih proizvodov, turističnih doživetij, socialno vključenost ljudi, nova delovna mesta ter izboljšanje kakovosti življenja ljudi. Nova industrijska kultura poleg tega predstavlja edinstveni identifikacijski element in značilnost regijske identitete, na katerem Gorenjska lahko zgradi svojo prepoznavnost v svetu. Njeno uresničevanje temelji na kulturi in kreativnosti.

V okviru projekta Indu Cult 2.0. je bilo v sodelovanju z zainteresiranimi deležniki v regiji izvedenih nekaj uspešnih pilotnih aktivnosti in projektov, s katerimi so udeleženci želeli predvsem pokazati na kakšne načine je možno pristopiti k razvoju in krepitvi nove industrijske kulture v regiji, tudi in predvsem s pomočjo kreativnih posameznikov oz. kreativnih vsebin. Doseženi rezultati projekta in sodelovanje s partnerji iz drugih srednjeevropskih držav pri iskanju skupnih rešitev ter izmenjavi izkušenj in primerov dobrih praks so prispevali k novim spoznanjem o tem, katere rešitve, projekti in aktivnosti so najbolj učinkoviti. Ta spoznanja smo prenesli tudi v politiko spodbujanja KKI na Gorenjskem.

Pomemben prispevek k ustvarjanju podlag za razvoj KKI na Gorenjskem predstavlja **kandidatura Občine Kranj za Evropsko prestolnico kulture 2025**, ki jo je pripravila v začetku leta 2019. Čeprav Občina s kandidaturo ni uspela, pa je sam proces priprave kandidature prispeval k pripravi celovite strategije razvoja KKI v regiji, ki lahko služi kot okvir za strateški razvoj KKI na Gorenjskem. Njen glavni cilj namreč je povezovanje regije skozi kulturni razvoj mest in podeželja¹⁵. Strategija vključuje vrsto mehanizmov

¹² Oris stanja na področju kulturnih in kreativnih industrij na Gorenjskem je v pretežni meri povzet po dokumentu ANALYSIS OF REGIONAL CCI: CASE OF THE GORENJSKA REGION. FINAL VERSION, ki je bila pripravljena marca 2020 v okviru projekta InduCCI.

¹³ BSC Kranj (2019). Strategija nove industrijske kulture na Gorenjskem. Dostopno na: [http://www.bsc-kranj.si/library/files/upload/Strategija%20nove%20industrijske%20kulture%20\(ODDANA\).pdf](http://www.bsc-kranj.si/library/files/upload/Strategija%20nove%20industrijske%20kulture%20(ODDANA).pdf)

¹⁴ <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/InduCult2.0.html>

¹⁵ Kranj 2025. Kandidat za Evropsko prestolnico kulture. Dostopno na: https://www.kranj2025.eu/wp-content/uploads/2020/02/BID_preselection_slo-cel.pdf

in ukrepov, s katerimi bi spodbudili razvoj KKI v celotni regiji, kot npr. izvedba kampanj za ozaveščanje javnosti o kulturnih in kreativnih industrijah ter o njihovem pomenu za regionalni razvoj. Strategija tudi načrtuje razvoj Kranja kot laboratorija za razvoj kreativnih idej tako domačih kot tudi tujih kreativcev, kar bi nenazadnje spodbudilo sodelovanje KKI z ostalimi gospodarskimi panogami v regiji in kar je še bolj pomembno, bi omogočila Kranju in regiji, da se razvije v eno od vidnejših kreativnih središč Centralne Evrope. V Strategiji so navedene glavne koristi in pozitivni učinki njenega uresničevanja, ki smo jih povzeli tudi v politiki razvoja KKI na Gorenjskem¹⁶.

Glavne institucije za podporo razvoju KKI ter njihov vpliv na razvoj KKI v regiji

Kreativne industrije in kreativna ekonomija sta med seboj povezani s stopnjo angažiranosti institucionalnih akterjev - ne le pri spodbujanju razvoja podjetništva z izobraževanjem, temveč tudi z aktivno podporo pri vzpostavljanju ustvarjalnih okolij (Penaluna in Penaluna, 2011).

Glavna institucija za podporo razvoju KKI na Gorenjskem je **razvojna agencija BSC d.o.o. Kranj**. Ta ima pomembno vlogo pri podpiranju lokalnih in regionalnih projektov s sredstvi EU za financiranje MSP, nevladnih organizacij in javnega sektorja. Agencija sodeluje s podjetji iz regije in ponuja svetovanje pri razvoju njihovih podjetniških in inovativnih projektov. Po drugi strani občinam in sorodnim javnim ustanovam pomaga pri kreiranju idej, iskanju možnih virov financiranja in izvajanju lokalnih projektov. S svojim delom so podprli ustanovitev prvega coworking prostora na Gorenjskem, Kovačnica Kranj in sodelovali pri vrsti regionalnih razvojnih projektov, ki spodbujajo kreativnost in inovativnost v regiji, med njimi tudi pri razvoju kreativnega centra Kreativnice v Škofji Loki, ki je skupaj s Kovačnico Kranj prepoznan kot primer dobre prakse.

Kovačnica Kranj je urejena kot coworking prostor, ki spodbuja ustvarjalnost in inovativnost mladih z namenom ustvarjanja obetavnih idej in talentov. Njihov cilj je popularizirati in motivirati ustvarjalnost in podjetništvo, privabljati kreativne posameznike različnih strok, izbirati perspektivne ideje in talente, razvijati poslovne priložnosti, spodbujati inovacije v novih in obstoječih MSP ter zagotoviti delovni prostor za našete dejavnosti. Ustanovljena je bila v partnerstvu BSC Kranj, Občine Kranj in drugih partnerjev.

Medtem ko si Kovačnica Kranj prizadeva za krepitev svoje heterogene ustvarjalne skupnosti, je drugi primer dobre prakse **Kreativni center Kreativnice, Škofja Loka** usmerjen v tradicijo tekstilne industrije. Ekipa Kreativnic v svojem kreativnem in razstavnem prostoru soustvarja uspešno dinamično in navdihujoče delovno okolje za inovativni razvoj novih tekstilnih izdelkov domačih ustvarjalcev. Razstavni del prostora je namenjen inovativni predstavitvi in promociji tradicije tekstilne industrije in sodobne ustvarjalnosti, ki je prisotna v lokalnem okolju. Kreativnice so nastale v okviru projekta InduCult 2.0, ki ga je v mednarodnem partnerstvu izvedla BSC Kranj. Prostor v sodelovanju z BSC Kranj in Občino Škofja Loka upravljata **Razvojna agencija Sora** in Rokodelski center DUO Škofja Loka.

Poleg tega na Gorenjskem deluje še vrsta drugih centrov, ki predstavljajo jedro KKI v regiji. Med njimi izpostavljamo **Layerjevo hišo v Kranju**, ki predstavlja enega od najpomembnejših centrov urbane kulturne umetnosti na Gorenjskem. Center je v ta del mesta že vnesel precej dinamike in jo preoblikoval v kulturno četrt mesta in regije. Drugi pomemben deležnik je **Rokodelski center DUO Škofja Loka**, ki

¹⁶ Ibid.

že deset let aktivno ohranja vez med bogato škofjeloško rokodelsko preteklostjo in ustvarjalno sedanjostjo. Glavno poslanstvo centra je nadaljevanje dolge rokodelske tradicije na Gorenjskem, prenos rokodelskih znanj in njihova nadgradnja oziroma aktualizacija za sodobni čas. V svojem centru v Škofji Loki predstavljajo rokodelske izdelke lokalnih ustvarjalcev, organizirajo delavnice in izobraževanja ter vrsto drugih dogodkov, s katerimi želijo približati rokodelstvo ljudem na sodoben način. Tretji pomemben deležnik je **Gorenjski muzej**, ki igra pomembno vlogo pri razvoju lokalnih kulturnih projektov. Podobno vlogo ima **Prešernovo gledališče Kranj**, eno najmanjših profesionalnih gledališč v Sloveniji. Poleg teh omenjamo še **Mestno knjižnico Kranj** in **Galerijo Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj**, **Plavž coworking Jesenice** in **inkubator in coworking Lokomotiva Škofja Loka**.

Možnosti izobraževanja na področju KKI v regiji

Poleg obstoja podpornih institucij, pomembno vlogo v razvoju KKI igrajo izobraževalne institucije. Ko so kreativne industrije v sinergiji z na znanju temelječim gospodarstvom, ima določena regija pogoje za zdravo in trajnostno ustvarjalno gospodarstvo. Zato je nujno, da je znanje lahko dostopno vsem deležnikom (Vesela in Klimova, 2014).

Gorenjska danes nima vzpostavljenega izobraževalnega okvira za podporo razvoju KKI. Tudi v Sloveniji se to področje izobraževanja šele razvija, vendar postaja eno od prioritetnih področij razvoja v razvojnem obdobju 2021 – 2027. Najbolj napredni izobraževalni ustanovi na tem področju sta Ekonomska Fakulteta in Naravoslovno tehniška Fakulteta Univerze v Ljubljani. Prva ponuja znanje s področja podjetništva, druga pa aktivno podpira razvoj lokalne tekstilne industrije. Na področju formalnega izobraževanja torej na Gorenjskem, pa tudi v Sloveniji še obstoji precejšna potreba po razvoju novih izobraževalnih programov, ki bodo vključevali specifične in KKI prilagojene vsebine. Prvi projekt z imenom Kreativno do znanja v turizmu – Poglej okrog in (se) uči (KREDO.TUR@GOR), ki so ga oblikovali Skupnost višjih strokovnih šol RS, BSC d.o.o. Kranj, Turistično gostinska zbornica Slovenije, Višja strokovna šola za gostinstvo, velnes in turizem Bled in Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled, je v postopku pridobivanja finančnih sredstev¹⁷.

Za razvoj KKI pa je poleg možnosti formalnega izobraževanja pomembno tudi neformalno izobraževanje in usposabljanje. Na področju neformalnega izobraževanja smo identificirali dva primera dobre prakse in sicer slovensko video platformo VideoLectures in PiFcamp.

VideoLectures je odprta digitalna izobraževalna platforma, ki omogoča neomejen odprt in prost dostop do visoko kakovostnih video izobraževalnih predavanj priznanih univerz, glavnih raziskovalnih projektov in izbranih znanstvenih konferenc. Deluje na globalnem nivoju in predstavlja poseben medij za zainteresirane deležnike, da pridobijo potrebno znanje, ki jim bo pomagalo pri ustvarjanju njihovih kreativnih projektov.

PiF-camp je drug primer dobre prakse, ki predstavlja platformo za distribucijo znanja, idej in izkušenj. Platforma deluje kot sodobna nomadska hekerska baza in izobraževalna platforma, postavljena v slovenskem okolju, kjer se tehnologija sreča z ustvarjalnostjo. Temeljna načela PiFcamp: naredi sam, naredi z drugimi in naredi skupaj. Platforma vidi vdiranje kot obsežen sklop dejavnosti, ki motijo običajne vzorce tehnološke uporabe, in podpira ustvarjalnost odprtega vira.

¹⁷ Projekt je prijavljen na Javni razpis za krepitev človeških virov v okviru Norveškega finančnega mehanizma.

3.3. Razvojni potencial in ovire za razvoj kulturnih in kreativnih industrij v regiji

Analiza stanja na področju KKI kaže, da na Gorenjskem skoraj 10% podjetij ali samostojnih podjetnikov sodi v kulturni in kreativni sektor (KKS). Sicer bi bilo za boljšo oceno potencialov potrebno izdelati bolj podroben pregled segmentov KKI, ki so v regiji najbolj razviti, a kljub temu lahko že na tej podlagi trdimo, da ima regija razvito dobro podlago za krepitev konkurenčnosti gospodarstva z vključevanjem kulturnih in kreativnih industrij v oblikovanje novih proizvodov, storitev in procesov.

Na drugi strani analiza in rezultati fokusne skupine z reprezentativnimi predstavniki KKI v regiji¹⁸ kažejo na vrsto ovir in pomanjkljivosti, ki zavirajo hitrejšo in uspešnejšo izkoriščanje KKI za dvig konkurenčnosti gospodarstva in kakovosti življenja v regiji. Glavne ovire in pomanjkljivosti so naslednje:

→ Šibko prepoznavanje potenciala KKI med odločevalci, podjetji in širšo javnostjo

Zavedanje o pomenu KKI za ohranjanje in krepitev konkurenčnosti gospodarstva in ustvarjanja kakovostnega življenjskega okolja in družbenega življenja je v regiji šibko. Podjetja še ne prepoznavajo moči KKI za ustvarjanje inovacij in novih rešitev, ki vodijo do novih proizvodov in storitev z visoko dodano vrednostjo, ali pa te rešitve iščejo v drugih regijah, ker ne poznajo lokalnih podjetij in posameznikov s področja KKI v regiji. Prav tako javne institucije še ne prepoznajo moči KKI sektorja pri ustvarjanju novih rešitev, ki bi lahko prispevale k višji kakovosti življenja v regiji. To se odraža tudi v tem, da občine še nimajo vzpostavljenih mehanizmov in ukrepov, ki bi spodbujale vključevanje KKI v iskanje inovativnih, kreativnih rešitev za svoje projekte, investicije in nadgradnjo izvajanja javnih storitev.

→ Šibko sodelovanje in povezanost deležnikov KKI

Sodelovanje in povezanost deležnikov KKI v regiji je izredno šibko. V regiji ni vzpostavljena nobena mreža (network) niti združenje KKI. V regiji tudi ni subjekta, ki bi povezal, organiziral in koordiniral zainteresirane partnerje za izvajanje skupnih projektov na področju KKI. Posledično je tudi sodelovanje med podjetji, javnimi institucijami in KKI v regiji šibko. V regiji tudi ni izdelane mape subjektov KKI kot podlage za sistematično vzpostavljanje sodelovanja med njimi.

→ Slabo razvito podporno okolje za razvoj KKI

Prevladujoč delež majhnih oz. mikro podjetij v sektorju kulturnih in kreativnih industrij zahteva dobro razvito podporno okolje ne le na nacionalnem, temveč tudi na regionalnem in lokalnem nivoju. Razvito podporno okolje vključuje tako dostopno fizično infrastrukturo za srečevanje in skupno ustvarjanje malih podjetnikov s področja KKI, kot svetovalno, mentorsko pomoč podjetjem in posameznikom KKI pri razvoju in trženju njihovih kreativnih in inovativnih idej.

Gorenjska danes nima razvitega učinkovitega podpornega okolja, ki bi na sistematičen način in trajnostno spodbujal razvoj KKI v regiji. Za kreativce sta vzpostavljena le dva centra Kovačnica v Kranju in Kreativnice v Škofji Loki. V ostalih mestih v regiji z izjemo coworking prostorov na Jesenicah in Škoflji Loki ter Layerjeve hiše v Kranju, kreativnih centrov še ni. Tudi v teh centrih je trajnost njihovega delovanja negotova, saj je njihovo financiranje odvisno od uspešnega pridobivanja sredstev na javnih razpisih, kar povzroča velika nihanja v intenzivnosti izvajanja aktivnosti, delo na tovrstnih projektih pa je

¹⁸ Fokusna skupina je bila izvedena 30. marca 2021.

zaradi nesistemskega financiranja podpornih aktivnosti večkrat pogojeno z entuziazmom posameznikov. Poleg pomanjkanja ugodnih virov financiranja investicij v razvojne projekte KKI v regiji, KKI v regiji nimajo na razpolago ustrezne mentorske pomoči za načrtovanje, razvoj, izvedbo in uspešen prenos inovativnih, kreativnih proizvodov na trg.

Politika spodbujanja razvoja KKI na Gorenjskem ponuja rešitve, s katerimi bomo v večji meri izkoristili potencial KKI ter odpravili ovire, ki preprečujejo njihov hitrejši in uspešnejši razvoj.

4. POSLANSTVO, VIZIJA IN STRATEŠKI CILJI

V tem poglavju odgovarjamo na vprašanje kaj in kdo želimo biti, kako se vidimo v prihodnosti? Opredelimo poslanstvo, vizijo ter glavne strateške cilje, ki jih želimo uresničiti. Pri tem sledimo ugotovitvam, izkušnjam in dosežkom projekta InduCCI in poudarjeno upoštevamo želje in interes glavnih deležnikov na področju KKI v regiji.

4.1. Poslanstvo

Poslanstvo mora biti skupno vsem deležnikom na področju KKI na Gorenjskem, saj ga morajo skupaj udeležati. Poslanstvo je torej tesno partnerstvo med vsemi deležniki javnega in zasebnega sektorja ter nevladnih organizacij in posameznikov, ki lahko pripomorejo k razvoju in uspešnemu vključevanju KKI v industrijo in družbeno življenje v regiji. Tako bo ustvarjena večja vrednost za vse.

Poslanstvo vseh subjektov na Gorenjskem, ki so na kakršenkoli način povezani s kulturo in kreativnimi industrijami v regiji je, da skozi sodelovanje in partnerstvo razvijajo in krepijo kulturo in kreativne industrije, ki regiji in posameznim mestom daje lastno in prepoznavno identiteto, spodbuja kreativnost ne le v industriji, temveč na vseh področjih družbenega življenja ter ustvarja vzdušje privlačnega okolja za kreativce.

Vsak na svoj način prispeva k večjemu vključevanju kulture in kreativnih industrij v svoje delo in življenje, s ciljem ustvarjanja novih kreativnih in inovativnih proizvodov in storitev, ki prispevajo k bolj konkurenčnemu gospodarstvu, boljši kakovosti življenja ter k ugledu in prepoznavnosti regije v širši skupnosti.

Pri tem deležniki sledijo konceptu trajnostnega razvoja, ki prispeva k socialni in ekonomski blaginji ljudi, s tem ko omogoča kakovostno bivanje in ustvarja možnosti za zaposlovanje in podjetništvo.

4.2. Vizija

Z vizijo določimo kaj želimo doseči na področju KKI na Gorenjskem. Gradimo jo na posebnostih in konkurenčnih prednostih industrije in kulture v regiji. Vizija razvoja KKI na Gorenjskem je tako:

Gorenjska bo postala prepoznana v širšem okolju kot regija z razvito infrastrukturo in podpornim okoljem za kulturne in kreativne industrije, torej kot privlačna regija za vse ki imajo in želijo uresničiti svoje kreativne in inovativne ideje.

Je regija, kjer podjetja v sodelovanju s kreativnimi posamezniki, razvijajo visoko inovativne konkurenčne proizvode po meri uporabnikov.

Je regija, kjer se ljudje zavedajo, da kulturne in kreativne industrije prispevajo k večji konkurenčnosti gospodarstva in visoki kakovosti življenja.

4.3. Strateški cilji

Temeljni strateški cilj je spodbujati in povečevati vrednost kulturnih in kreativnih industrij na Gorenjskem kot edinstveno priložnosti za uspešen razvoj visoko konkurenčnega gospodarstva in zagotavljanje visoke kakovosti bivanja.

Temeljni strateški cilj bomo dosegli:

- ❖ z vzpostavitvijo regionalnega podpornega okolja za razvoj KKI, ki bo vključeval tako dostopno fizično infrastrukturo za srečevanje in skupno ustvarjanje majhnih podjetnikov s področja KKI, kot svetovalno, mentorsko pomoč podjetjem in posameznikom KKI pri razvoju in trženju njihovih kreativnih in inovativnih idej;
- ❖ s spodbujanjem povezovanja in sodelovanja med subjekti KKI;
- ❖ z ustvarjanjem priložnosti za razvoj in vključevanje KKI v industrijo in na vsa ostala področja družbenega življenja;
- ❖ s spodbujanjem vključevanja kreativnosti v izobraževalne programe in spodbujanjem razvoja neformalnih oblik pridobivanja znanja preko odprtih platform in drugih oblik usposabljanja.

Operativni cilji so:

- ➔ **Vzpostaviti regionalno koordinacijsko telo – regionalnega koordinatorja** za razvoj KKI, kot osrednjega mesta regionalnega podpornega okolja, ki bo prevzel vodenje, organizacijo in koordinacijo izvedbe ukrepov za razvoj KKI ter dogovorjenih projektov in aktivnosti. Ta cilj je najpomembnejši operativni cilj in je v bistvu predpogoj za uspešno doseganje ostalih operativnih ciljev, ki so:
- ➔ **Povečati osveščenost/zavedanje** javnih institucij, podjetij in širše javnosti o pomenu KKI, o priložnostih, ki jih prinašajo kreativne industrije za uspešen gospodarski razvoj in višjo kakovost bivanja.
- ➔ **Spodbuditi povezovanje in sodelovanje ključnih deležnikov javnega in zasebnega sektorja ter nevladnih organizacij s področja KKI** (muzejev, šol, industrijskih podjetij, lokalnih skupnosti,

gospodarskih in obrtnih združenj, turističnih organizacij in lokalnih skupnosti ter kreativnih posameznikov) pri razvoju kreativnih rešitev v podjetjih, javnih institucijah, mestih in regiji.

- **Vzpostaviti ugodne pogoje za spodbujanje kreativnosti in inovativnosti s povezovanjem kulture in kreativnih industrij s sodobno proizvodnjo in tehnologijami** in s tem ustvarjati poslovne priložnosti za podjetja in kreativne posameznike.
- **Zagotoviti sistemski vir financiranja za kontinuirano izvajanje podpornih aktivnosti** kot osnovnega pogoja za zagotavljanje trajnostnega razvoja KKI v regiji.
- **Vzpostaviti sodelovanje s sorodnimi evropskimi regijami** s ciljem izmenjave izkušenj in znanj ter oblikovanjem skupnih projektnih idej in rešitev za razvoj KKI v Evropi.

5. UKREPI ZA SPODBUJANJE RAZVOJA KKI NA GORENJSKEM

S predlogi ukrepov odgovarjamo na vprašanja kako bomo uresničili strateške cilje, s katerimi projekti in aktivnostmi, s kom in na kakšen način.

5.1. Izhodišča za pripravo ukrepov

Pri pripravi predlogov ukrepov smo upoštevali **nabor ukrepov, ki jih za spodbujanje konkurenčnosti KKI uporabljajo v drugih državah in regijah EU**. Ti so:

- Mreženje in sodelovanje, spodbujanje oblikovanja clustrov in matchmaking.
- Zagotavljanje informacij, svetovanja, mentorstva in prenosa znanja deležnikom KKI.
- Osveščanje deležnikov KKI o pomenu sodelovanja in povezovanja ter iskanja sinergij s partnerji iz gospodarstva in javnega sektorja.
- Organizacija delavnic, konferenc, sejmov, festivalov in drugih podobnih dogodkov.
- Zagotavljanje infrastrukture, coworking prostorov, inkubatorjev, clustrov in start-up pospeševalnikov.
- Spodbujanje internacionalizacije KKI.
- Zagotavljanje ugodnih finančnih virov: zagotavljanje informacij o možnih virih financiranja, finančne spodbude za projekte, raziskave¹⁹.

Upoštevali smo tudi **obstoječ ekosistem KKI in primere dobrih praks iz Slovenije in Gorenjske**, predvsem aktivnosti Platforme Centra za kreativnost Ljubljana, ki predstavlja osrednje mesto za spodbujanje razvoja in konkurenčnosti KKI v Sloveniji, aktivnosti in izkušnje Regionalne razvojne agencije LUR ter izkušnje PIF campa in VideoLectures platforme.

¹⁹ "Boosting the competitiveness of cultural and creative industries for growth and jobs" (EASME/COSME/2015/003) Final Report. Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Union, 2016

Predlogi ukrepov se **navezujejo na glavne strateške dokumente** na nacionalni ravni kot so Strategija razvoja Slovenije 2030, Strategija pametne specializacije, Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, Načrt za okrevanje in odpornost.

Prioritetna področja delovanja oz. **predlogi ukrepov v določeni meri nadgrajujejo, konkretizirajo in povzemajo prioritetna področja delovanja Strategije nove industrijske kulture na Gorenjskem**. Načrtovani projekti in aktivnosti, ki so predstavljeni v Akcijskem načrtu, v tem okviru **nadgrajujejo izvedene pilotne projekte in aktivnosti projekta InduCC2.0**, in jih dopolnjujejo z novimi vsebinami, spoznanji in izvedenimi pilotnimi akcijami projekta InduCCI (Podporna točka Kreativnice v škofji Loki in Kulturcafé na Jesenicah). Glavni nosilci in partnerji projektov so deležniki s področja KKI, ki so že aktivno sodelovali pri izvedbi prvih projektov in aktivnosti v okviru obeh projektov in novi, ki so se vključili v pripravo politike razvoja KKI v regiji.

5.2. Ukrepi za spodbujanje razvoja in konkurenčnosti KKI

Vsi ukrepi podpirajo uresničevanje temeljnega cilja politike, to je **ustvariti ugodno podporno okolje oz. ekosistem za razvoj in dvig konkurenčnosti KKI v regiji**. Izsledki študij in primeri dobrih praks drugih Evropskih držav in regij kažejo, da ustvarjanje ugodnega podpornega okolja vključuje:

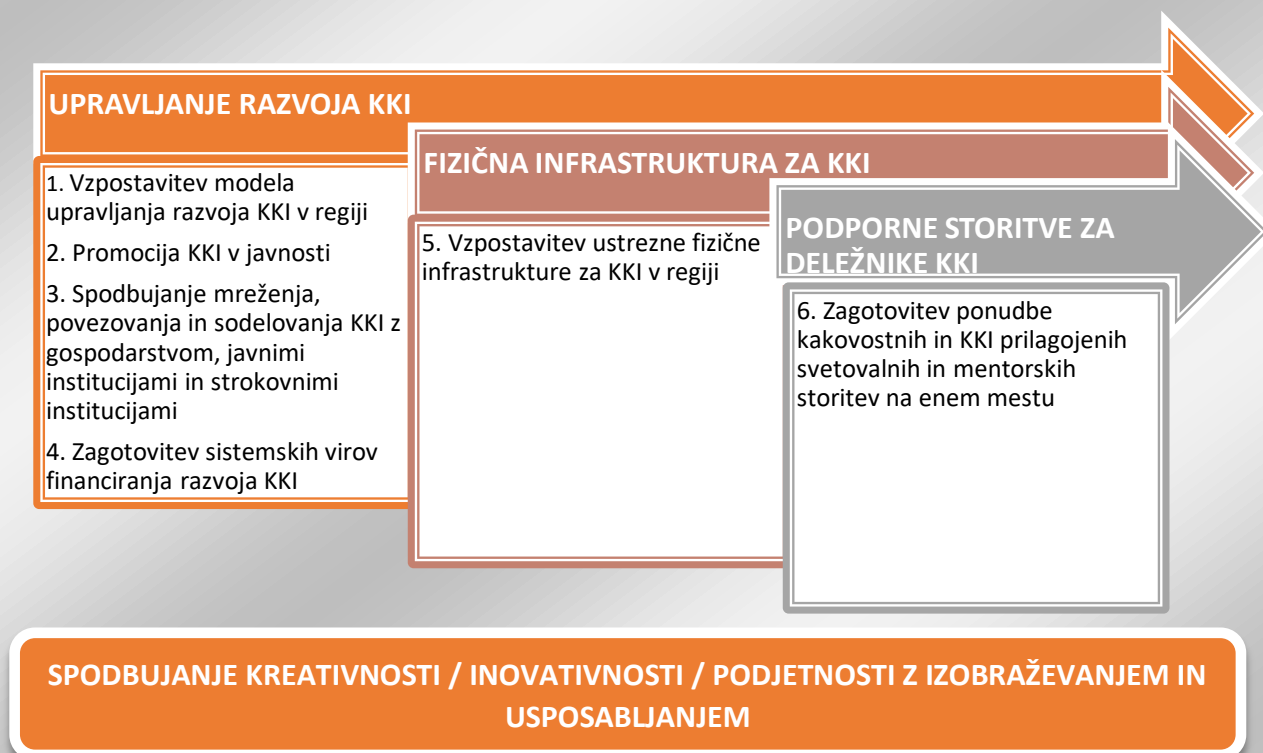
- ➔ učinkovit model organiziranosti in upravljanja z razvojem KKI,
- ➔ vzpostavljeno fizično infrastrukturo – prostore za srečevanje in delo kreativnih podjetnikov (coworking prostori, razstavni prostori, inkubatorji, kreativni centri, ipd.) in
- ➔ ponudbo kakovostnih in KKI prilagojenih svetovalnih in mentorskih storitev na enem mestu.

V skladu s tem so ukrepi razdeljeni na 3 sklope, v okviru katerih je predvidenih 6 ukrepov in aktivnosti, s katerimi bomo prispevali k doseganju želenih ciljev in rezultatov.

Podlaga za dolgoročno, trajnostno rast kreativnosti v regiji je tudi inovativno, kreativno, odprto in varno učno okolje, ki mladim pa tudi vsem drugim generacijam daje možnost krepiti svoja znanja, kompetence in spretnosti za delo in življenje v 21. stoletju. **Horizontalni dolgoročni ukrep je zato krepitev človeških virov z vključevanjem kreativnosti, inovativnosti in podjetnosti v formalne in neformalne programe izobraževanja na vseh ravneh.**

Povzetek ukrepov je predstavljen v spodnji sliki.

Slika 3: Shema ukrepov za spodbujanje razvoja KKI na Gorenjskem

Vir: Avtor

Ukrepi so podrobneje predstavljeni v nadaljevanju.

1. STEBER: UPRAVLJANJE RAZVOJA KKI »BOLJŠE UPRAVLJANJE ZA KREATIVNI PREBOJ«

UKREP 1: VZPOSTAVITEV MODELA UPRAVLJANJA RAZVOJA KKI V REGIJI

Za uspešno pripravo in izvedbo projektov in aktivnost je ključna vzpostavitev modela upravljanja oz. managementa razvoja KKI na regionalni ravni, ki bo povezal posamezne deležnike in poskrbel za izvajanje tistih projektov in aktivnostih, katerih skupno izvajanje bo zagotovilo optimalno uporabo človeških, finančnih in ostalih virov. Te aktivnosti so:

- načrtovanje, vodenje, organizacija in koordinacija izvajanja ukrepov za spodbujanje razvoja KKI v regiji,
- načrtovanje, vodenje, organizacija in koordinacija projektov in aktivnosti posameznih deležnikov,
- skupna promocija KKI na Gorenjskem.

Z vzpostavitvijo dobrega modela upravljanja KKI se odpravlja najpomembnejša ovira za razvoj in uspešno vključevanje KKI v industrijo in družbeno življenje v regiji. Ta je pomanjkanje sodelovanja in povezovanja kreativnih posameznikov s podjetji in javnimi institucijami pri razvoju in uvajanju novih kreativnih rešitev v delo in življenje v regiji.

Pri pripravi predloga modela upravljanja razvoja KKI na Gorenjskem smo izhajali iz Strategije nove industrijske kulture na Gorenjskem, ki določa model upravljanja razvoja nove industrijske kulture na Gorenjskem. Ta model lahko v celoti izkoristimo za področje upravljanja razvoja KKI, ter tako izkoristimo sinergijo ki jo ustvarja povezovanje teh dveh vsebinsko in strateško zelo podobnih področij. Razvoj KKI je namreč eno od temeljnih področij, na katerem temelji razvoj nove industrijske kulture v regiji.

V nadaljevanju predstavljamo model upravljanja z organizacijsko strukturo, opredeljenim nosilcem in partnerji ter njihovimi vlogami pri upravljanju razvoja KKI v regiji.

Model upravljanja – organizacijska struktura

Model upravljanja oz. managementa razvoja KKI na Gorenjskem vključuje tri sklope aktivnosti in sicer:

1. načrtovanje, vodenje, organizacijo in koordinacijo projektov in aktivnosti razvoja KKI v regiji,
2. skupno promocijo KKI na Gorenjskem,
3. ustvarjanje ugodnega podpornega okolja za razvoj KKI v regiji.

Model upravljanja predstavlja organizacijsko podlago, ki bo povezala vse sodelujoče partnerje v prizadevanjih za doseganje skupaj zastavljenih strateških ciljev in ki bo zagotavljal učinkovito upravljanje ter izvajanje skupnih nalog in aktivnosti, za katere je smiselno in racionalno, da se izvajajo skupaj za vse sodelujoče partnerje na regionalni ravni. Temelji na **partnerskem sodelovanju in povezovanju ter aktivni vlogi zainteresiranih deležnikov s področja KKI v regiji**. Poleg tega temeljnega načela model upravljanja upošteva tudi načelo odprtosti do vseh zainteresiranih javnosti in načelo trajnostnega razvoja.

Nosilec ključni in strateški partnerji

Vlogo **regijskega managerja in koordinatorja spodbujanja razvoja KKI** bo prevzela **Razvojna agencija BSC d.o.o. Kranj**, ki ima znanje in izkušnje z delom na področju razvoja in vodenja razvojnih projektov, ustrezne materialne vire in konkretne izkušnje z vodenjem projekta InduCCI. V prvi razvojni fazi se bo ta dejavnost izvajala v okviru obstoječe organiziranosti BSC d.o.o. Kranj. V drugi fazi, s povečanjem aktivnosti na tem področju, pa bo v ta namen ustanovljena **projektna pisarna za spodbujanje razvoja KKI na Gorenjskem**.

Ključni deležniki oz. partnerji so:

- lokalne skupnosti,
- razvojne agencije,
- gorenjski muzeji,
- izobraževalne institucije v regiji,
- podjetja sektorja kulturnih in kreativnih industrij, kreativni posamezniki in kulturni ustvarjalci,
- podjetja in obrtniki ter njihova združenja,
- lokalne turistične organizacije,
- nevladne organizacije in društva, ki delujejo na področju KKI v regiji ali so lahko njihov uporabnik.

Strateški partnerji so:

- Ministrstva, pristojna za področje kulture, izobraževanja in gospodarstva,
- Platforma Center za kreativnost Ljubljana,
- sorodna združenja in organizacije na nacionalni ali regionalni ravni v Sloveniji,
- sorodna združenja in organizacije v mednarodnem prostoru.

Vloga in naloge regijskega managerja in partnerjev

V vlogi regijskega managerja in koordinatorja razvoja industrijske kulture bo BSC d.o.o. Kranj izvajal naslednje glavne naloge in aktivnosti:

- ➔ načrtovanje razvojnih projektov in aktivnosti za spodbujanje razvoja KKI na Gorenjskem in spremljanje njihovega izvajanja,
- ➔ vodenje razvojnih projektov KKI v dogovoru z deležniki,
- ➔ organiziranje in koordiniranje priprave skupnih projektov za spodbujanje razvoja KKI,
- ➔ razvoj in organiziranje izvajanja podpornih storitev za podjetja KKI v sodelovanju s Centrom za kreativnost Ljubljana, kreativnimi centri v regiji, razvojnimi agencijami ter drugimi partnerji,
- ➔ načrtovanje in izvajanje promocije KKI na Gorenjskem.

Poleg glavnih nalog bo izvajal tudi druge naloge in aktivnosti, katerih skupno izvajanje na regionalni ravni zagotavlja bolj racionalno in učinkovito izvedbo kot če bi se izvajale na nivoju posameznih lokalnih skupnosti ali posameznih deležnikov KKI. Med njimi izpostavljamo:

- vključevanje v mednarodne projekte s področja razvoja KKI,
- zastopanje interesov deležnikov s področja KKI na lokalni, regionalni in nacionalni ravni in v tem okviru predvsem prizadevanje za bolj vidno umešanje KKI v nacionalne, regionalne in lokalne razvojne dokumente v prihodnjem strateškem obdobju,
- spodbujanje ostalih deležnikov s področja KKI v regiji za aktivno vključevanje v vsebinske razvojne aktivnosti,
- pridobivanje ugodnih virov za izvajanje skupnih projektov in aktivnosti razvoja KKI na Gorenjskem.

Partnerji oz. zainteresirani deležniki s področja KKI bodo sodelovali oz. bodo **člani Foruma kulturnih in kreativnih industrij**, katerega glavna vloga in naloga bo oblikovanje, usklajevanje in potrjevanje skupaj dogovorjenih projektov in aktivnosti. Članstvo v Forumu je prostovoljno in odprto za vse deležnike iz javnega in zasebnega sektorja ter nevladnih organizacij, ki želijo aktivno sodelovati pri spodbujanju razvoja KKI na Gorenjskem.

Za pripravo in izvedbo posameznih projektov in aktivnosti bodo oblikovane **projektne skupine**, ki jih bodo sestavljali partnerji posameznega projekta.

Slika 4: Model upravljanja KKI na Gorenjskem

Vir: Lasten, Povzeto po Strategija nove industrijske kulture na Gorenjskem, 2019

UKREP 2: PROMOCIJA KULTURNIH IN KREATIVNIH INDUSTRIJ V JAVNOSTI

Eden od glavnih izzivov na področju razvoja KKI je nizka osveščenost oz. zavedanje širše javnosti (kreativcev, mladih, odločevalcev, lastnikov in managerjev industrijskih podjetij, vodij javnih institucij, pa tudi lokalnih prebivalcev) o priložnostih, ki jih prinaša vključevanje in povezovanje KKI s sodobno industrijo za ustvarjanje novih kreativnih in tržno zanimivih proizvodov in storitev, edinstvenih doživetij za turiste, o priložnostih za ustvarjanje novih delovnih mest ter za izboljšanje kakovosti življenja v regiji.

V skladu s tem je drugi ukrep usmerjen v pripravo in izvajanje promocije in aktivnosti za osveščanje in dvig zavedanja o pomenu KKI za razvoj regije in razvojnih priložnosti, ki jih ustvarja. V tem okviru je potrebno **zagotoviti sistematično, celovito in predvsem kontinuirano izvajanje promocijskih aktivnosti** z izbiro najbolj učinkovitih promocijskih poti, ki bodo dosegle čim širši krog ljudi in zainteresirane javnosti (kreativcev, podjetij, javnih institucij). Zato je prva aktivnost na tem področju **priprava skupnega letnega načrta promocije KKI**. Letni načrt promocije bo povezoval promocijske aktivnosti drugih deležnikov in jih nadgrajeval s skupnim promocijskimi aktivnostmi, s čimer bo zagotavljal optimalno izkoriščenje omejenih sredstev. Koordinacijo izvajanja skupnih promocijskih aktivnosti prevzema regionalni manager in koordinator, Razvojna agencija, BSC d.o.o. Kranj.

Program promocije bo vključeval:

- ➔ Redne promocijske kampanje v javnih medijih in na socialnih omrežjih,

- ➔ organizacijo dogodkov kot so delavnice, sejmi, festivali na temo kreativnosti in inovativnosti in
- ➔ vključevanje promocijskih aktivnosti v dogodke drugih organizatorjev v regiji.

Promocijske aktivnosti se bodo izvajale v vseh mestih Gorenjske.

V okvir promocije sodi tudi organizacija družabnih dogodkov, kot so npr. družabni dogodki kreativnega centra Kreativnice, ki organizirajo Večer s Kreativnicami, in sodelujejo na drugih družabnih prireditvah kot je npr. prireditev na Pisani Loki.

UKREP 3: SPODBUJANJE MREŽENJA, POVEZOVANJA IN SODELOVANJA KKI S PODJETJI, JAVNIMI IN STROKOVNIMI INSTITUCIJAMI V REGIJI IN ŠIRŠE

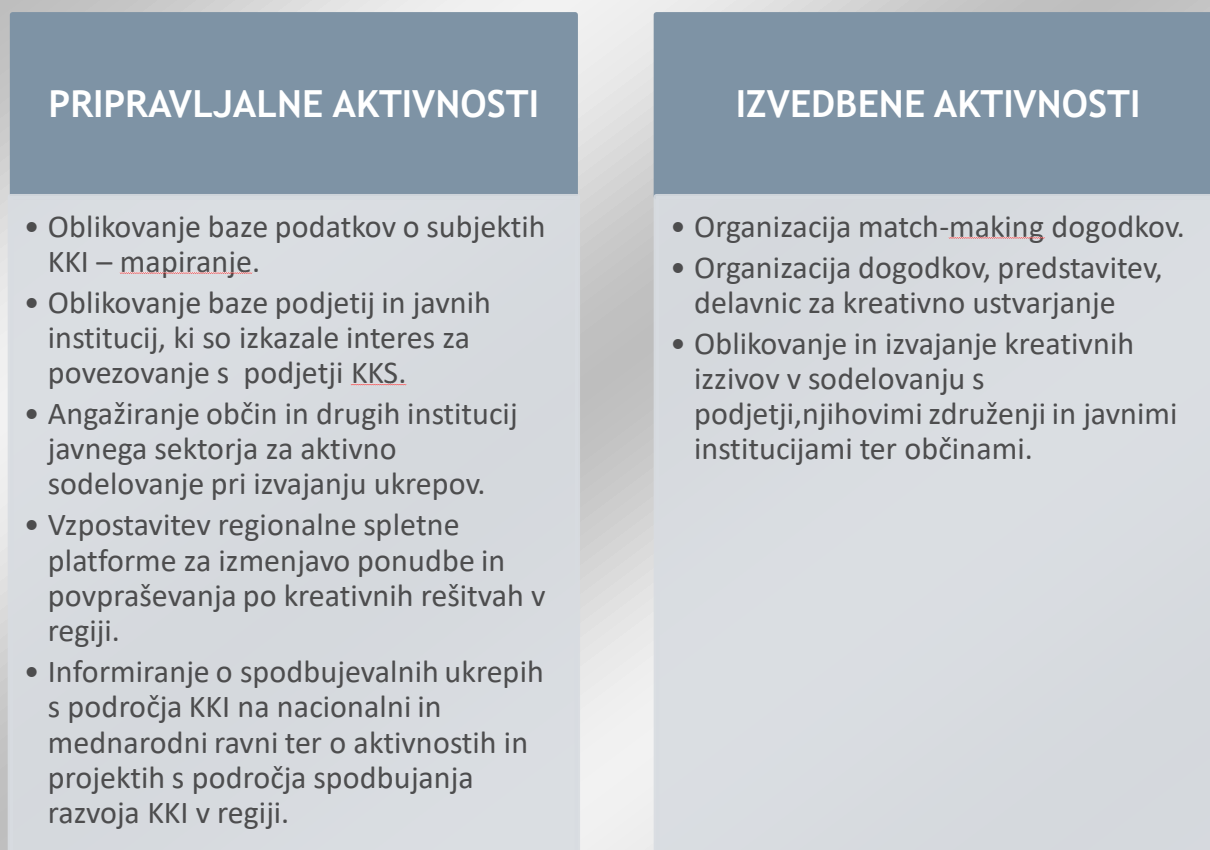
Pomemben izziv, ki smo ga identificirali v fazi analize stanja na področju KKI v regiji, je da podjetja KKS danes na Gorenjskem niso povezana, saj ne obstoji niti eno združenje ali mreža subjektov KKS na regionalni ravni. Šibko pa je tudi sodelovanje podjetij KKS s podjetji drugih gospodarskih sektorjev, z javnimi institucijami in strokovnimi institucijami v regiji.

Zato je spodbujanje mreženja, povezovanja in sodelovanja podjetij KKS s podjetji ter javnimi institucijami pomemben ukrep, s katerim bomo prispevali k večji prisotnosti in prepoznavnosti podjetij KKS v regiji ter s tem k večji izkoriščenosti kreativnega potenciala za krepitev konkurenčnosti gospodarstva, kreiranje novih delovnih mest in ustvarjanje višje kakovosti bivanja v regiji.

Aktivnosti v okviru tega ukrepa delimo na dve področji in sicer na:

- ➔ **pripravljalne aktivnosti**, s katerimi bomo ustvarili ustrezno okolje za povezovanje in sodelovanje in
- ➔ **izvedbene projekte in aktivnosti**, s katerimi bomo aktivirali deležnike za sodelovanje pri razvoju novih inovativnih proizvodov, procesov in javnih storitev.

Slika 5: Prikaz pripravljalnih in izvedbenih aktivnosti za spodbujanje povezovanja in sodelovanja na področju KKI

Vir: Avtor

V okviru pripravljalnih aktivnosti bomo najprej **vzpostavili bazo podatkov o podjetjih KKS na Gorenjskem** s ciljem ugotoviti v katerih delih KKS ima regija največji potencial. Hkrati bo baza predstavljala podlago za dostop do teh podjetij in ugotavljanje njihovega interesa za mreženje ter povezovanje z drugimi gospodarskimi sektorji in javnim sektorjem v regiji za skupen razvoj novih proizvodov, storitev in procesov. Na drugi strani bomo z vprašalnikom **preverili interes za sodelovanje podjetij iz drugih gospodarskih sektorjev za sodelovanje s podjetji KKI**. Za zaposlene v javnih institucijah bomo **organizirali predstavitve s primeri dobrih praks vključevanja KKI v reševanje izzivov v javnem sektorju**. Primer dobre prakse, Mobilni trg, predstavljamo v spodnji sliki. V tem okviru bodo Občine skupaj preverile, kako vzpostaviti mehanizme, ki bodo omogočile bolj aktivno vključevanje KKS v iskanje inovativnih rešitev za javne storitve.

Slika 6: Primer dobre prakse reševanja izzivov javnega sektorja z vključevanjem kreativnih študentov

PRIMER DOBRE PRAKSE: MOBILNI TRG V ŠKOFJI LOKI

Prostorska sekcija Kluba škofjeloških študentov je v okviru projekta Urbana akademija 2021, ki je del Partnerske mreže CzK, v četrtek, 19. septembra 2021, na Spodnjem trgu v Škofji Loki vzpostavila Mobilni trg. Javni prostor je ključen za vzpostavljanje in gradnjo skupnosti. Ker je javnih prostorov, ki imajo v Škofji Loki težnjo po revitalizaciji, več, je Prostorska sekcija v Škofji Loki zasnovala mobilni trg.

Mobilni trg je večfunkcionalna intervencija v javni prostor s pomočjo fleksibilnih in mobilnih elementov, ki se kontekstualno prilagajajo prostoru, v katerem se nahajajo. Skozi mesece bo gostoval v različnih prostorih in vanj prispeval dolgoročne učinke. Prva od lokacij je Kašča pri Spodnjem trgu, ki predstavlja pomemben del starega mestnega jedra Škofje Loke. Pretekli teden je intervencija že služila

kot del urbanega pohištva v okviru Festivala Pisana Loka, tekom naslednjih tednov pa bo Prostorska sekcija testirala, kako bodo strukturo posvojili prebivalci. Vsi objekti mobilnega trga skupaj s svojo postavitvijo in umeščenostjo v prostor namreč tvorijo ter

aktivirajo celoto trg, ki na novo odpira prostor ter ponuja okvir za (javno) življenje.

Vir: CzK. Urbana akademija: testiranje mobilnega pohištva. Poročilo. Škofja Loka, 2021. Dostopno na: <https://czk.si/novice/urbana-akademija-testiranje-mobilnega-pohistva/>

Druga aktivnost je **vzpostavitev vmesne regionalne spletne platforme za kulturne in kreativne industrije**, ki bo služila kot mesto za izmenjavo ponudbe in povpraševanja po kreativnih rešitvah v regiji ter za informiranje o spodbujevalnih ukrepih s področja KKI na nacionalni in mednarodni ravni in o aktivnostih ter projektih s področja spodbujanja razvoja KKI v regiji. **Regionalna platforma bo delovala kot vmesnik med deležniki KKI v regiji in nacionalno Platformo Centra za Kreativnost**, na katerem bodo predstavljene tudi regijsko specifične informacije in funkcionalnosti, ki ne bodo našle pravega mesta na nacionalni platformi. Regionalna platforma za KKI se postavi v okviru obstoječih spletnih strani BSC d.o.o. Kranj in se naveže neposredno na nacionalno Platformo CzK Ljubljana, kjer so zbrane vse ključne informacije za spodbujanje razvoja KKI v Sloveniji.

Pripravljanje aktivnosti predstavljajo podlago za izvajanje projektov in aktivnosti za spodbujanje mreženja, sodelovanja in povezovanja podjetij KKS, podjetij drugih gospodarskih panog in javnega sektorja. Ti vključujejo predvsem **organizacijo razstav, kreativnih delavnic, match-making dogodkov in pripravo t.i. kreativnih izzivov**. V tem okviru **bo vsaka Občina objavila vsaj 1 kreativni izziv za iskanje kreativnih rešitev na področju javnih storitev na leto**.

Prvi projekti in aktivnosti, ki so že pripravljeni ali predvideni za izvedbo v prihodnjih mesecih so:

- ➔ **Poziv za inovativne ideje, ki povezujejo KKS s turističnim sektorjem.** Izvedba poziva je pilotni projekt mednarodnega projekta CCI4TOURISM, ki ga izvaja Regionalna razvojna agencija RAS v okviru Jadransko Jonske pobude. Glavni cilj te aktivnosti je povezati tradicionalna turistična podjetja s podjetji KKS v iskanju novih inovativnih rešitev, proizvodov in storitev za turistični trg, ki bodo temeljili na ustvarjalnosti in prenovljeni viziji kulturne dediščine. V okviru pilotne akcije bo RAS podprl 5 najboljših idej v skupni vrednosti 15.000,00 EUR.
- ➔ **Nadaljevanje izvajanja kreativnih delavnic** (fotografskih in slikarskih delavnic, kreativnih izzivov), ki so bile pilotno izvedene v okviru projekta InduCCI, v novo ustanovljenem več funkcionalnem kreativnem centru Kulturcafé v Ruardovi graščini na Jesenicah
- ➔ **BIEN, bienale tekstilne umetnosti 2021 in 2023 (kulturno kreativni center Layerjeva hiša Kranj)**, ki je namenjen povezovanju tekstilnih umetnikov in oblikovalcev, povezovanju s študenti fakultet tekstilij, oblačil in notranje opreme; mreženju z evropskimi razstavišči, festivali, bienali, trienali; ustvarjanju interdisciplinarnih umetniških in raziskovalnih rezidenc, vzpostavljanju kreativnih teritorijev s poudarkom na povezovanju tekstilne dediščine in sodobnih kreativnih praks, vzpostavitev e-tekstilnega laboratorija s prototipi in izobraževalnimi delavnicami za profesionalne, študentske in neprofesionalne skupine.
- ➔ **Festival in platforma sodobnega kolaža KAOS (2021-2023) (kulturno kreativni center Layerjeva hiša Kranj)**, ki vključuje pripravo razstavnih programov, uličnih intervencij, gostovanj, delavnic, raziskav, rezidenc, povezovanje različnih umetniških in kreativnih praks (video, poezija, ilustracija, keramika itd.), kjer se kolaž uporablja kot orodje povezovanja skupnosti in medgeneracijskega sodelovanja (otroci, odrasli, starejši).
- ➔ **Festival kinetične keramike (2021-2023) (kulturno kreativni center Layerjeva hiša Kranj)**, ki je namenjen povezovanju umetniških fakultet ter razvijanju in produkciji kinetičnih instalacij. Projekt vključuje organizacijo delavnic in drugih dogodkov na temo kinetične keramike.

UKREP 4: ZAGOTOVITEV SISTEMSKIH VIROV FINANCIRANJA ZA SPODBUJANJE RAZVOJA KKI V REGIJI

Uspešen razvoj KKI v regiji je odvisen od zadostnega obsega razpoložljivih finančnih sredstev tako za izvajanje podpornih aktivnosti kot tudi za financiranje razvojnih projektov in investicij. Danes se razvojne in podporne aktivnosti na tem področju financirajo izključno s projektnim financiranjem preko mednarodnih projektov, financiranih iz sredstev EU. Tovrsten način financiranja ne zagotavlja kontinuiranega delovanja na tem področju, kar povzroča visoka nihanja v intenzivnosti spodbujanja KKI v regiji in pogosto privede do situacij, ko projektne aktivnosti in investicije kmalu po zaključku projekta zastanejo. Tovrstne negativne izkušnje tudi zmanjšujejo interes deležnikov za sodelovanje v skupnih projektih, zmanjšuje se zaupanje v uspeh razvojnih projektov, kar posledično vpliva na hitrost in uspešnost izkoriščanja potenciala KKI za konkurenčnost gospodarstva in kakovost življenja v regiji.

Za zagotovitev kontinuitete spodbujanja razvoja KKI v regiji je zato potrebno zagotoviti sistemski vir financiranja v regiji, s katerim se bo zagotavljal zadosten obseg finančnih sredstev za izvajanje funkcij upravljanja razvoja KKI v regiji (financiranje plač in administrativnih stroškov upravljanja, stroškov vzdrževanja podporne infrastrukture in drugih stroškov za izvajanje osnovnih podpornih storitev), za vzdrževanje in financiranje novih investicij v fizično infrastrukturo za KKI ter za zagotavljanje manjših spodbud MSP za razvoj KKI projektov v regiji.

Glavni vir sredstev za financiranje spodbujanja razvoja KKI v regiji so proračuni gorenjskih občin. Občine bodo v svojih proračunih vsako leto zagotovile namenska sredstva za spodbujanje razvoja KKI, ki bodo zagotavljala minimalno finančno podlago za kontinuirano spodbujanje razvoja KKI v občini. Podlaga za določitev višine finančnih sredstev bo **Letni načrt spodbujanja razvoja KKI na Gorenjskem**, ki ga bo v potrditev predložil nosilec spodbujanja razvoja KKI v občini ali regijski koordinator. Sredstva občinskih proračunov se bodo dopolnjevala s sredstvi, pridobljenimi na javnih razpisih EU.

2. STEBER: FIZIČNA INFRASTRUKTURA

»STIČIŠČE ZA SODELOVANJE IN DELO«

UKREP 5: VZPOSTAVITEV USTREZNE FIZIČNE INFRASTRUKTURE ZA KKI

Izkušnje regij drugih držav kažejo, da je za uspešen razvoj KKI potrebno zagotoviti tudi ustrezno fizično infrastrukturo oz. **prostore za srečevanje in delo kreativnih podjetnikov kot so coworking prostori, razstavniki prostori, inkubatorji, kreativni centri, ipd.**

Na Gorenjskem danes delujeta dva kreativna centra, Kovačnica v Kranju in Kreativnice v Škofji Loki. Med kreativne centre oz. mesta, kjer se srečujejo kreativni podjetniki pa sodijo tudi Layerjeva hiša v Kranju, Plavž coworking na Jesenicah in Lokomotiva inkubator in coworking v Škofji Loki. V fazi izgradnje je tudi več funkcionalni kulturno-kreativni prostor v Ruardovi graščini na Jesenicah t.i. Kulturcafé ki se bo razvil v kreativni center na Jesenicah.

Slika 7: Kulturcafé na Jesenicah

Vir: BSC Kranj

S ciljem razvoja KKI v celotni regiji je potrebno pripraviti tudi **pregled možnih lokacij za postavitev kreativnih centrov v ostalih mestih v regiji**. Pri tem je potrebno izkoristiti potencial praznih industrijskih območij in objektov kulturne dediščine. V skladu s tem je v prvi fazi v sodelovanju z občinami, lastniki zapuščenih industrijskih objektov in upravljalci kulturne dediščine v regiji potrebno **pripraviti pregled možnih lokacij za vzpostavitev kreativnih centrov**. Sama ureditev novih prostorov kreativnih centrov pa je že prvi kreativni izziv za subjekte KKI v regiji.

V tem okviru bo kreativni center Kovačnica izvedel projekt vzpostavitve **regijske mreže coworkingov**, s katerim bo spodbudil mreženje med člani različnih coworkingov v regiji z organizacijo skupnih dogodkov in ogledi dobrih praks ter nudil pomoč pri razvoju in vzpostavitvi novih coworkingov v regiji.

3. STEBER: PODPORNE STORITVE ZA KKI

»Z ZNANJEM IN KOMPETENCAMI DO KREATIVNE REGIJE«

UKREP 6: PONUDBA KAKOVOSTNIH IN KKI PRILAGOJENIH SVETOVALNIH IN MENTORSKIH STORITEV, IZOBRAŽEVANJ IN USPOSABLJANJ

Subjekti KKS sodijo v pretežni meri v kategorijo mikro in malih podjetij, za katere je značilno da ne razpolagajo z zadostnim znanjem pa tudi informacijami o možnostih in priložnostih za pridobitev ugodnih spodbud za razvoj njihovih kreativnih idej. Prav tako izkušnje kažejo, da kreativni posamezniki tudi ne razpolagajo z zadostnim znanjem o trženju njihovih kreativnih proizvodov in storitev, niti o zaščiti intelektualnih pravic. Še večjo oviro predstavlja tudi prodor na tuje trge. Vse to navaja na sklep, da je vzpostavitev ugodnega regionalnega ekosistema, ki bo subjektom KKS ponujal kakovostne in njihovim potrebam prilagojene podporne storitve, ključna za uspešen razvoj in zagotavljanje konkurenčnosti KKI v regiji.

Pri vzpostavitvi ugodnega okolja je potrebno v največji meri **izkoristiti obstoječe mehanizme in instrumente za spodbujanje kreativnosti in inovativnosti**, ki so vzpostavljeni na nacionalnem nivoju. V Sloveniji obstoji dokaj razvit inovacijski in podjetniški ekosistem, v okviru katerega kreativni in inovativni posamezniki in podjetniki lahko pridobijo ustrezna znanja, mentorsko pomoč pa tudi sredstva za razvoj in lansiranje njihovih kreativnih proizvodov na trg. Med njimi je najbolj aktualna Platforma CzK Ljubljana, ki ponuja celovit pregled priložnosti za podjetja KKS, nudi mentorske in svetovalne storitve in podaja celovite informacije o možnih virih financiranja kulturnih in kreativnih projektov preko Ministrstva za kulturo in mednarodnih virov financiranja. Kljub temu ocenjujemo, da so te storitve za marsikaterega kreativnega posameznika in malega podjetnika enostavno preveč oddaljene, zato jih mnogi ne izkoriščajo, ali so pri tem neuspešni.

Cilj tega ukrepa je približati podporne storitve subjektom KKI v regiji in spodbuditi razvoj inovativnega učnega okolja za pridobivanje kompetenc s področja kreativnosti in inovativnosti. Ta cilj bomo dosegli z naslednjimi projekti in aktivnostmi:

- ➔ **Vzpostavitev t.i. »help desk« ali podpornih točk na več lokacijah v regiji.** BSC d.o.o. takšne storitve že izvaja v kreativnem centru Kovačnica v Kranju. Pomemben projekt v letu 2022 bo vzpostavitev **regijskega podjetniškega inkubatorja**, v okviru katerega je predvideno izvajanje aktivnosti za razvoj inovativnih podjetij s potencialom rasti in pomoč pri pridobivanju investorjev, promocija podjetništva med mladimi, organizacija dogodkov (informativni in izobraževalni dogodki, start up vikendi) v pomoč razvoju poslovnih idej) ter individualna pomoč inovativnim potencialnim podjetnikom in podjetnikom začetnikom pri razvoju poslovne ideje in podjetja.
- ➔ V okviru projekta InduCCI je bila izvedena **pilotna akcija vzpostavitve podporne točke v kreativnem centru Kreativnice v Škofji Loki**, v izvedbo katerega je bil vključen tudi CzK Ljubljana z namenom testiranja možnosti prenosa njihovih mentorskih in svetovalnih storitev na regionalni nivo. V naslednji fazi je potrebno na podlagi izkušenj pilotnega projekta **vzpostaviti dolgoročni model sodelovanja kreativnih centrov na Gorenjskem s Centrom za kreativnost Ljubljana**. Regija se bo zato aktivno vključila v pripravo nacionalne Strategije spodbujanja KKI s ciljem priprave ukrepov za spodbujanje KKI na regionalnem nivoju.

Slika 8: Podporna točka za KKI v Kreativnicah v Škofji Loki

Vir: BSC Kranj

- ➔ **Izvajanje programov izobraževanj in usposabljanj za podjetja KKS in kreativne posameznike.** Kreativni centri v regiji že izvajajo programe izobraževanj in usposabljanj, vendar jih je v prihodnje potrebno še nadgraditi in prilagoditi posameznim ciljnim skupinam. V tem okviru je že predvidena izvedba naslednjih izobraževanj in usposabljanj:
 - Območja obrtna zbornica Škofja Loka bo v letu 2022 izvedla **sklop izobraževanj za ciljno skupino ustvarjalcev na področju rokodelstva** (arts and crafts).
 - Gornjesavski muzej Jesenice bo v sodelovanju z lokalnimi društvi in Ljudsko Univerzo na Jesenicah nadaljeval s **fotografskimi in slikarskimi delavnicami in organizacijo kreativnih izzivov**, ki jih je kot pilotni projekt izvajal že v okviru projekta InduCCI, ter s tem spodbujal

povezovanje kulturnih in kreativnih ustvarjalcev v občini, omogočal pridobivanje novih znanj in kompetenc med mladimi in starejšimi in spodbujal medgeneracijsko in medkulturno sodelovanje.

- Kreativni center Kreativnice bo v sodelovanju s fakultetami in srednjimi šolami za oblikovanje organiziral **delavnice za pridobivanje praktičnih znanj na področju obdelave tekstila**.

➔ **Spodbujanje razvoja inovativnega in odprtega učnega okolja za krepitev znanja in kompetenc s področja kreativnosti, inovativnosti in podjetnosti.** V tem okviru bomo v sodelovanju z izobraževalnimi inštitucijami v regiji izvajali projekte, s katerimi bomo preverjali vključenost kreativnosti in inovativnosti v obstoječih učnih programih ter usposabljali predavatelje za vključevanje teh kompetenc v formalne izobraževalne programe in neformalne programe usposabljanj. Prvi tak projekt za področje turizma z imenom Kreativno do znanja v turizmu – Poglej okrog in (se) uči (KREDO.TUR@GOR) je že pripravljen in predviden za izvedbo v letu 2022²⁰.

6. DELEŽNIKI ZA OBLIKOVANJE IN IZVAJANJE UKREPOV

Ukrepi za spodbujanje razvoja in konkurenčnosti KKI v regiji so namenjeni v prvi vrsti subjektom KKI, podjetjem v regiji, javnim institucijam, kulturnim ustvarjalcem in nevladnim organizacijam, ki z njihovo pomočjo lahko izboljšajo svoje delovanje in prispevajo k boljši kakovosti bivanja v regiji.

Izvedba ukrepov na drugi strani zahteva aktivno vključevanje in sodelovanje institucionalnih partnerjev in sicer:

- ➔ Občin v regiji,
- ➔ interesnih združenj podjetij in obrtnikov (GZS, Obrtna zbornica),
- ➔ kompetenčnih in razvojnih centrov gospodarstva v regiji,
- ➔ izobraževalnih institucij,
- ➔ upraviteljev enot kulturne in naravne dediščine v regiji,
- ➔ drugih javnih institucij kot so Upravne enote, zdravstvene organizacije, ipd.

Ti deležniki bodo povabljeni k sodelovanju v Forumu kulture in kreativnih industrij, ki bo oblikovan v okviru Ukrepa 1.

²⁰ Projekt je prijavljen na Javni razpis v Norveškega finančnega mehanizma. Partnerji projekta so: Skupnost višjih strokovnih šol RS, BSC Kranj, Turistično gostinska zbornica Slovenije, Višja strokovna šola za gostinstvo, velnes in turizem Bled in Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled.

7. AKCIJSKI NAČRT

V akcijskem načrtu tabelarično povzemamo ukrepe in aktivnosti za uresničevanje strateških ciljev. Odgovarjamo na vprašanja, kje in kdaj začeti, kako naj si sledijo aktivnosti, kdo naj jih izvede, koliko sredstev po oceni potrebujemo za njihovo izvedbo, kateri so možni viri financiranja in ali so ti že zagotovljeni.

Akcijski načrt tako vključuje ukrepe in aktivnosti, ki so nujni za ustvarjanje dobre podlage za sistematičen pristop in trajnostno spodbujanje KKI v regiji. V njem sta vključena oba pilotna projekta in sicer t.i. »help desk« v Kreativnicah, v okviru katerega je bilo testirano nudenje podpornih storitev v obliki mentorstva in svetovanja podjetnikom KKS in Ustvarjalne fotografske in slikarske delavnice, ki jih je izvedel Gornjesavski muzej v sodelovanju z lokalnimi društvi in Ljudsko Univerzo na Jesenicah v okviru nastajajočega kreativnega centra Kulturcafé na Jesenicah. Sestavni del akcijskega načrta vključuje projekte in aktivnosti, ki jih načrtujejo aktivni predstavniki KKI v regiji.

7.1. Preglednica ukrepov, projektov in aktivnosti

Preglednice podajajo strnjen prikaz glavnih informacij za izvedbo načrtovanih projektov in aktivnosti v obdobju treh let. Za vseh 6 Ukrepov so prikazani glavni projekti in aktivnosti, ki so bili oblikovani v sodelovanju z zainteresiranimi deležniki v času priprave strategije. Prikazan je terminski načrt izvedbe. Opredeljeni so že znani nosilci in partnerji posameznih projektov in aktivnosti. Za tiste, kjer nosilci in partnerji v času priprave strategije še niso znani, pa so zapisani potencialni nosilci in partnerji. Enako velja tudi za vire financiranja.

V nadaljevanju sledijo preglednice ukrepov, projektov in aktivnosti kot sledi:

Ukrep 1	Vzpostavitev modela upravljanja razvoja KKI
Ukrep 2	Promocija KKI v javnosti
Ukrep 3	Spodbujanje mreženja, povezovanja in sodelovanja KKI s podjetji, javnimi in strokovnimi inštitucijami v regiji in širše
Ukrep 4	Zagotovitev sistemskih virov financiranja za spodbujanje razvoja KKI v regiji
Ukrep 5	Vzpostavitev ustrezne fizične infrastrukture za KKI
Ukrep 6	Ponudba kakovostnih in KKI prilagojenih svetovalnih in mentorskih storitev, izobraževanj in usposabljanj

UKREP 1	Vzpostavitev modela upravljanja oz. managementa spodbujanja razvoja KKI																
AKTIVNOSTI	Leto	2022				2023				2024							
	Kvartal	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
Aktivnost 1	Potrditev BSC d.o.o. Kranj za regionalnega managerja in koordinatorja spodbujanja razvoja KKI v regiji																
Aktivnost 2	Izvajanje funkcij upravljanja razvoja KKI																
Aktivnost 3	Oblikovanje Foruma kulture in kreativnih industrij																
Aktivnost 4	Organiziranje polletnih srečanj s člani Foruma																
Aktivnost 5	Oblikovanje in zagon projektne pisarne																
NOSILEC	BSC Kranj za vse aktivnosti	2022				2023				2024							
PARTNERJI	Zainteresirani deležniki s področja KKI																
FINANČNA SREDSTVA	SKUPAJ: 160.000	0				80.000				80.000							
Aktivnosti 1,2,3,4	Sredstva za izvajanje rednih letnih aktivnosti BSC Kranj	✓				✓				✓							
Aktivnost 5	Sredstva iz pridobljenih projektov ali sredstva zainteresiranih partnerjev	0				80.000				80.000							
VIRI FINANCIRANJA	Sredstva iz pridobljenih projektov ali sredstva zainteresiranih partnerjev	0				80.000				80.000							

UKREP 2	Promocija kulturnih in kreativnih industrij v javnosti																
AKTIVNOSTI	Leto	2022				2023				2024							
	Kvartal	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
Aktivnost 1	Priprava letnega načrta skupne promocije KKI																
Aktivnost 2	Izvajanje promocijskih aktivnosti																
NOSILEC	BSC Kranj za vse aktivnosti	2022				2023				2024							
PARTNERJI	RAS, Gornjesavski muzej, Ljudska Univerza Jesenice, regijski kreativni centri in ostali zainteresirani deležniki																
FINANČNA SREDSTVA	SKUPAJ: 30.000	10.000				10.000				10.000							
Aktivnosti 1,2	Sredstva iz pridobljenih projektov	10.000				10.000				10.000							
VIRI FINANCIRANJA	Sredstva iz pridobljenih projektov ali sredstva zainteresiranih partnerjev	10.000				10.000				10.000							

UKREP 3	Spodbujanje mreženja, povezovanja in sodelovanja KKI s podjetji, javnimi in strokovnimi inštitucijami v regiji															
AKTIVNOSTI	Leto	2022				2023				2024						
	Kvartal	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4			
Aktivnost 1	Oblikovanje baze podatkov o subjektih KKI v regiji - mapiranje															
Aktivnost 2	Angažiranje občin in drugih subjektov javnega sektorja za vključevanje KKI v njihove projekte in aktivnosti (prilagoditev razpisnih pogojev KKI)															
Aktivnost 3	Vzpostavitev in upravljanje regionalne spletne platforme KKI (z nadgradnjo spletnih strani BSC d.o.o. in povezava na nacionalno Platformo CzK)															
Projekt 1	Organizacija match-making dogodka KKI s podjetji															
Projekt 2	Izvedba kreativnih izzivov Občin za KKI (1 x na leto)															
Projekt 3	Kreativne delavnice v kreativnem centru Kulturcafé na Jesenicah															
Projekt 4	Kreativni izziv za inovativne ideje, ki povezujejo KKS s turističnim sektorjem															
Projekt 5	BIEN, bienale tekstilne umetnosti 2021 in 2023															
Projekt 6	Festival in platforma sodobnega kolaža KAOS 2021 - 2023															
Projekt 7	Festival kinetične keramike 2021-2023															
NOSILEC	BSC Kranj za Aktivnosti 1, 2, 3 in Projekt 1, 2	2022				2023				2024						
	Gornjesavski muzej / Občina Jesenice za Projekt 3															
	RAS za Projekt 4															
	Layerjeva hiša za Projekte od 5 - 7															
PARTNERJI	Zainteresirani deležniki s področja KKI															
FINANČNA SREDSTVA	SKUPAJ: 165.000	76.000				74.500				14.500						
Aktivnost 1	3.000	3.000														
Aktivnost 2	Sredstva za izvajanje rednih letnih aktivnosti BSC Kranj	✓				✓				✓						
Aktivnost 3	8.000	5.000				1.500				1.500						
Projekt 1	9.000	3.000				3.000				3.000						
Projekt 2	Sredstva Občinskih proračunov (redna dejavnost)	✓				✓				✓						
Projekt 3	30.000	10.000				10.000				10.000						
Projekt 4	15.000	15.000														
Projekt 5	20.000					20.000										
Projekt 6	40.000	20.000				20.000										
Projekt 7	40.000	20.000				20.000										
VIRI FINANCIRANJA	Sredstva iz pridobljenih projektov ali sredstva zainteresiranih partnerjev	35.000				40.000				0						
	Sredstva za izvajanje rednih dejavnosti spodbujanja KKI v regiji (občinski proračuni)	21.000				14.500				14.500						

UKREP 4	Zagotovitev sistemskih virov financiranja za spodbujanje razvoja KKI v regiji															
AKTIVNOSTI	Leto	2022				2023				2024						
	Kvartal	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4			
Aktivnost 1	Priprava Letnega načrta spodbujanja razvoja KKI															
Aktivnost 2	Izvajanje aktivnosti spodbujanja razvoja KKI															
NOSILEC	BSC Kranj organizira in koordinira pripravo za Aktivnosti 1, 2	2022				2023				2024						
PARTNERJI	Člani Foruma KKI, Občine															
SREDSTVA	SKUPAJ: 225.000	50.000				75.000				100.000						
Aktivnosti 1	Sredstva za izvajanje rednih letnih aktivnosti BSC Kranj	✓				✓				✓						
	Sredstva Občinskih proračunov (po ključu delitve na podlagi Letnega programa)	✓				✓				✓						
Aktivnost 2																
	Sredstva za izvajanje rednih dejavnosti spodbujanja KKI v regiji (občinski proračuni) - okvirno	50.000				75.000				100.000						

UKREP 5	Vzpostavitev ustrezne fizične infrastrukture za KKI												
AKTIVNOSTI	Leto	2022				2023				2024			
	Kvartal	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Aktivnost 1	Pregled možnih lokacij za postavitev kreativnih centrov												
Projekt 1	Ureditev prostorov za kreativne centre												
NOSILEC	BSC Kranj organizira in koordinira Aktivnost 1 z Občinami	2022				2023				2024			
	Občine za Projekt 1												
PARTNERJI	Zainteresirani deležniki s področja KKI												
SREDSTVA													
Aktivnosti 1	Sredstva za izvajanje rednih letnih aktivnosti BSC Kranj					✓				✓			
Projekt 1	Sredstva Občinskih proračunov v kombinaciji s sredstvi EU					✓				✓			
VIRI FINANCIRANJA	Sredstva iz pridobljenih projektov ali sredstva zainteresiranih partnerjev					nn				nn			
	Sredstva za izvajanje rednih dejavnosti spodbujanja KKI v regiji					✓				✓			

UKREP 6	Ponudba kakovostnih in KKI prilagojenih svetovalnih in mentorskih storitev, izobraževanj in usposabljanj												
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	Leto	2022				2023				2024			
	Kvartal	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Aktivnost 1	Nadaljevanje aktivnosti podporne točke "help desk" Kreativnice												
Aktivnost 2	Delovanje podporne točke Kovačnica - regijski podjetniški inkubator												
Projekt 1	Vzpostavitev dolgoročnega modela sodelovanja kreativnih centrov v regiji s platformo CzK												
Projekt 2	Vzpostavitev podporne točke "help desk" Kulturcafé Jesenice												
Projekt 3	Vzpostavitev podpornih točk v ostalih mestih												
Aktivnost 3	Izvajanje programov izobraževanja in usposabljanja za subjekte KKI												
Aktivnost 4	Spodbujanje razvoja inovativnega in odprtega učnega okolja za krepitev znanja in kompetenc s področja kreativnosti, inovativnosti in podjetnosti - priprava projektov												
Projekt 3	Izvedba pilotnega projekta Kreativno do znanja v turizmu												
NOSILEC	Kreativni center Kreativnice za Aktivnost 1, 3	2022				2023				2024			
	Kreativni center Kovačnica za Aktivnost 2, 3												
	BSC Kranj za Projekt 1, 3 in Aktivnost 4												
	Gornjesavski muzej za Projekt 2												
PARTNERJI	CzK, Občine, Izobraževalne inštitucije in drugi zainteresirani deležniki												
FINANČNA SREDSTVA	SKUPAJ: 260.000	141.000				200.000				150.000			
Aktivnost 1		12.000				12.000				12.000			
Aktivnost 2		89.000				89.000				89.000			
Projekt 1	Sredstva za izvajanje rednih letnih aktivnosti BSC Kranj	✓				✓				✓			
Projekt 2		5.000				12.000				12.000			
Projekt 3						12.000				12.000			
Aktivnost 3		5.000				5.000				5.000			
Aktivnost 4	Sredstva za izvajanje rednih letnih aktivnosti BSC Kranj	✓				✓				✓			
Projekt 3		30.000				70.000				20.000			
VIRI FINANCIRANJA	Sredstva iz pridobljenih projektov ali sredstva zainteresiranih partnerjev	141.000				200.000				150.000			
	Sredstva za izvajanje rednih dejavnosti spodbujanja KKI v regiji	✓				✓				✓			

8. FINANČNI OKVIR ZA IZVEDBO NAČRTOVANIH PROJEKTOV IN AKTIVNOSTI

Ocenjena višina potrebnih sredstev za izvedbo načrtovanih projektov in aktivnosti v tem strateškem obdobju je 1.086.000 EUR. V to vrednost niso vključena sredstva za organizacijo in koordinacijo aktivnosti BSC Kranj, sredstva za izvedbo kreativnih izzivov Občin in sredstva za urejanje novih prostorov za kreativne centre.

Kot glavni vir financiranja so predvidena domača razvojna sredstva in razvojna sredstva programov EU ter sredstva deležnikov za izvedbo posameznih projektov in aktivnosti. Pomemben vir so tudi sredstva občinskih proračunov, ki dopolnjujejo domača razvojna sredstva in razvojna sredstva programov EU.

Pomembno vlogo pri pridobivanju razvojnih sredstev ima regijski manager in koordinator razvoja KKI na Gorenjskem, BSC d.o.o. Kranj, ki si bo v tem strateškem obdobju prizadeval pridobiti čim večji delež razvojnih sredstev s prijavi skupnih projektov na razpise skladov in programov EU. BSC d.o.o. Kranj pa v tem okviru tudi prevzema stroške posameznih aktivnosti s področja vodenja in koordinacije izvajanja strategije, ki v tem okvirnem finančnem načrtu niso posebej predvidena.

9. ZAKLJUČEK

Kulturne in ustvarjalne industrije so se v zadnjih tridesetih letih razvile v enega najpomembnejših in najbolj dinamičnih gospodarskih sektorjev na svetu. Danes so po vsem svetu priznane kot gonilna sila za inovacije in nujno preobrazbo gospodarstva iz tradicionalnih industrij v digitalno družbo in storitveno družbo, ki bo sposobna učinkovito reševati izzive sodobne družbe. KKI niso pomembne le za gospodarski razvoj, ampak imajo tudi pomembno vlogo pri družbenem in kulturnem razvoju in tako delujejo kot katalizator za inovacije v celotni družbi.

Vendar raziskave in izkušnje kažejo, da se KKI kot sektor malih podjetij sooča z izzivi, ki jim preprečujejo, da bi izkoristili svoj polni potencial. Glavni izzivi so pomanjkanje infrastrukture, možnosti mreženja znotraj KKI, sodelovanje z drugimi panogami in javnimi institucijami, finančna nestabilnost, pomanjkanje osebja ter tržne in poslovne kompetence. To velja za KKI po vsem svetu, pa tudi za Slovenijo in Gorenjsko.

Trenutno na Gorenjskem ni sprejet ustrezen politični ali strateški dokument, ki bi KKI zagotavljal prilagojeno podporo. Ta politika tako vsebuje sklop podpornih ukrepov, ki bodo KKI omogočili bolje izkoristiti svoj ustvarjalni potencial in tako prispevati k preobrazbi industrije v ustvarjalne in inovativne industrije v regiji.

10. LITERATURA IN VIRI

BSC Kranj (2020). Analysis of the Regional CCI: Case of the Gorenjska Region. Final Version. Projekt InduCCI.

BSC Kranj (2019). Strategija nove industrijske kulture na Gorenjskem. Dostopno na: [http://www.bsc-kranj.si/library/files/upload/Strategija%20nove%20industrijske%20kulture%20\(ODDANA\).pdf](http://www.bsc-kranj.si/library/files/upload/Strategija%20nove%20industrijske%20kulture%20(ODDANA).pdf)

Center za kreativnost Ljubljana (2020). Kulturno-kreativni imperativ. Razsežnost in potencial kulturno kreativnega sektorja v Sloveniji. Ljubljana.

EU (2016). "Boosting the competitiveness of cultural and creative industries for growth and jobs" (EASME/COSME/2015/003) Final Report. Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs.

EU. Impulse paper on the role of cultural and creative sectors in innovating European industry <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cd264783-3977-11e9-8d04-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-119795248>

InduCult 2.0. <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/InduCult2.0.html>

Kranj 2025. Kandidat za Evropsko prestolnico kulture. Dostopno na: https://www.kranj2025.eu/wp-content/uploads/2020/02/BID_preselection_slo-cel.pdf

Ministrstvo za kulturo. Kulturne in kreativne industrije po slovensko (2010). Ljubljana. Dostopno na: <https://tovarna.org/files0/active/3/brosura-web-si.pdf>

Služba Vlade za regionalni razvoj in kohezijsko politiko (2021). Načrt za okrevanje in odpornost. Ljubljana. Dostopno na: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/rvf/01_si-rrp_23-7-2021_lekt.pdf

Služba Vlade za regionalni razvoj in kohezijsko politiko (2014). Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020. Dostopno na: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/op_slo_web.pdf

Služba Vlade za regionalni razvoj in kohezijsko politiko (2020). Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020. Različica 6. Dostopno na: [program_6-0.pdf \(eu-skladi.si\)](#)

Služba Vlade za regionalni razvoj in kohezijsko politiko (2015). Strategija pametne specializacije. Dostopno na: http://www.svrk.gov.si/fileadmin/svrk.gov.si/pageuploads/SPS_predstavitve/S4_dokument_2015_october_eng_clean_lekt.pdf